

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCODVENEK

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate. Sarajevo št. 7563. Zagreb št. 39.011. Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

„Naš narod si želi miru“

Naši državi pa so potrebna leta miru in neomahljive trdnosti
Velik govor zunanjega ministra g. dr. Cincar-Markoviča v narodni skupščini

Dr. Aleksander Cincar-Marković

Belgrad, 9. marca. AA. Na današnji seji narodne skupščine je imel minister za zunanje zadeve dr. Cincar-Marković sledeči govor o naši zunanji politiki:

Osnove naše uspešne miroljubne zunanje politike

Zunanja politika vsake države predstavlja stalni temelj njenega nacionalnega ustvarjanja. Zunanja politika je zasnovana na političnem in gospodarskem ustroju države ter na globokih in zgodovinskih težnjah naroda. Na osnovi teh razlogov se lahko navzlic neizbežnim spremembam, ki jih nosi življenje vsakega naroda že v sebi, lahko vedno ugotovi trajnost in osnovnih črtah njegove zunanje politike. Ta osnovna resnica je prišla do izraza v izjavi kr. vlade o njeni splošni politiki, ki je jasno pokazala tvorno politiko, ki se je rodila v toku zadnjih štirih in pol let kr. nameštništva.

Življenje Jugoslavije v družini evropskih narodov

„Naše simpatije do bratskih narodov češko-slovaške države“

Ta nova oblika mednarodnega političnega delovanja je prišla do popolnega izraza v veliki mednarodni krizi zaradi češko-slovaškega vprašanja, ki je od začetka lanskega leta pa do jeseni vznemirjala Evropo. O vzrokih in raznih dramatskih oblikah, ki jih je doživela ta kriza, mi ni treba govoriti, ker nam je še vse v živem spominu. Poudariti želimo samo to, da je to vprašanje že od vsega začetka postalo stvar splošnega evropskega miru in kot takšno tudi prešlo v roke evropskih vesilov. Naša država si je bila v svesti svojih mednarodnih obveznosti in svoje mednarodne vloge in je z največjo pozornostjo in simpatijami spremljala prizadevanja odgovornih državnikov vesilov in češko-slovaške vlade, da se ohrani mir in najde izhod iz težavnega položaja. Velika prizadevanja na vseh straneh, zavest velikanske odgovornosti državnikov sprčo grozot in neizmernih posledic, ki bi jih rodila nova in moderna vojna — vse to je imelo odločilno vlogo. Monakovski dogovor je bil uspeh tega združenega truda, je z olajšanjem pozdravila vsa svetovna javnost kot zmago ideje miru. Bratski narod češko-slovaške republike stoji danes v svoji preurejeni državi v dobi, ko si na novo preureja svoje nacionalno življenje na novih temeljih. Naš narod spremlja njegov razvoj na tej novi poti z dobrimi željami in simpatijami. Zjasnitev političnega ozračja po monakovskem dogovoru je odstranila mnogo vzrokov mednarodnega vznemirjenja. Toda kljub temu se še ni mogel vkoreniniti neskaljen optimizem sprčo ozračja mrzličnega tekovanja v oboroževanju, ki smo mu priče v današnji Evropi.

Naš prispevek k ohranitvi splošnega miru in k ureditvi razmer sestoji le v izločitvi vzrokov za spore v naših mejah in v naših neposred-

V tej dobi je naša kraljevina kakor vsaka zdrava tvorba, ki se nahaja v stalnem razvoju, pokazala v vodstvu zunanje politike vso potrebno sposobnost prilagoditve mednarodni in evropski sredini, v kateri živi. Ona se je trudila, da poleg ohranitve starih in preizkušenih prijateljev pridobi nova prijateljstva za ohranitev svojega mirnega in neoviranega razvoja. Ugodni uspehi te vztrajne politike, ki se je vodila naravno, niso izostali. Dogodki, ki so se nedavno dogodili, so nam dali priliko, da ocenimo njeno pravo vrednost. Izkušnje, ki smo si jih pridobili v teku zadnjih važnih mednarodnih političnih dogodkih, so nam pokazale jasno dve stvari:

Prvič: Življenjska moč, trdnost in solidnost države se cenita po pojavih, ki se kažejo v trenutkih velikih mednarodnih pretresljajev. Kar se tega tiče je Jugoslavija izšla iz lanske krize ojačana v svojem mednarodnem ugledu in z obnovljenimi življenjskimi silami. Mi smo, zavedajoč se svojih sil in moči naše države, pazeli z budnim očesom na vse, kar se v Evropi dogaja, mirno, brez pretresljajev ter nepotrebnih izdatkov in naporov prebredli do veliko mednarodno krizo.

Drugi sklep, ki ga moramo napraviti na osnovi pregleda lanskih dogodkov, pa je opravičenost in pravilnost zunanje politike, ki smo jo vodili v toku zadnjih 4 in pol let kraljevskega nameštništva. Redki so primeri v zgodovini narodov, kjer so dogodki v taki meri opravičili predvidevanja.

Za relativno mlado državo kakor je naša, je bistveno važno, da pri hitrih spremembah v odnosih političnih sil zamote neovirano ohraniti trajni in stalni razvoj novega narodnega ustvarjanja. S tem je Jugoslavija dokazala, da je postala neobhodna postavka ravnovesja mira in reda v jugovzhodni Evropi. Kr. vlada je ponosna, da lahko to neovirano dejstvo ugotovi pred narodnim predstavništvom.

Vsa zunanja politična delovanja, ki zahteva poguma in samozatajevanja, sestoji v urejanju stvarnih političnih vprašanj, ki jih življenje trajno postavlja na dnevni red, v stalnem etiku in izmenjavi misli med neposredno prizadetimi državniki ter v dobri volji za ohranitev miru in za mednarodno sodelovanje. Mir se danes ohranja na tej stalni verigi zasebnih naporov in v neutrudljivem diplomatskem delovanju, ki ga naša država spremlja z največjo pozornostjo in simpatijami in kjer tudi sodeluje, kadarkoli ji to narekujejo njeni neposredni interesi.

Uspehi Balkanske zveze - mir na Balkanu

Kr. vlada je v preteklem letu dosegla v vseh smerih zunanje politike ugodne uspehe.

Na Balkanu lahko z zadovoljnostjo zabeležimo tudi lani znane uspehe te naše tvorne in miroljubne zunanje politike. Naš polotok je bil nekoč, kakor je znano, ognjišče razpirij in raznih sporov, in sploh vir vseh težkoč, toda danes, ko se povsod drugod dogajajo usodne krize in razne motnje, vlada pri nas po zaslugi takšne politike, red in mir. Balkanska zveza, ki združuje Romunijo, Grčijo, Turčijo in našo kraljevino, temelji na neomajni osnovi prijateljstva in medsebojnega zaupanja. Izrazi tega srečnega razmerja med balkanskimi zavezniki so zelo pogostni. Naše štiri vlade so v stalnih medsebojnih stikih glede vseh težkoč vprašanj, glede katerih imajo skupne interese. Ta stik je našel lansko leto viden izraz tudi v vzajemnih obiskih balkanskih državnikov. Naj omenim samo najnovejšo obisko romunskega zunanjega ministra Gafenea, grškega ministrskega predsednika in zunanjega ministra Metaxa in turškega zunanjega ministra Saradžogla. Naj mi bo pri tej priložnosti dovoljeno, da se z izrazi najglobljega sočutja spomnim izgube, ki je lani zadela balkansko zvezo s smrtjo enega izmed njenih ustanoviteljev, iskrenega prijatelja naše države, velikega in neumrljivega predsednika turške republike Atatürka, ki nas z njo združuje zvezd zavezništva in prijateljstva. Tudi z ostalima dvema članicama Balkanske zveze se naše razmerje razvija v najlepšem prijateljskem duhu. Z zaveznic kraljevino Romunijo, ki nas z njo združuje tudi tesne sorodniške vezi obeh dinastij, je naše razmerje nespremenjeno prijateljsko. Prav tako pristržno in prijateljsko je naše razmerje do kraljevine Grčije.

Pretekli mesec se je vršilo v Bukarešti redno zasedanje stalnega sveta Balkanske zveze. To zasedanje je kakor vsa dosedanja dala, prilož-

nost za ponovno ugotovitev skladnosti misli in enodušnosti štirih držav v vseh vprašanjih, ki se jih tičejo.

To zasedanje je pokazalo, da bo ta skladnost trajala tudi v bodoče in da bo Balkanska zveza nadaljevala svoje plodovito delo za ureditev razmer na Balkanu, zraven pa prispevala svoj delež k splošnemu miru. Kr. vlada bo pri tem stremljenju skupaj z ostalimi vladami držav Balkanske zveze v duhu svojih splošnih teženj, kakor doslej, vidno sodelovala.

Odnosaji z Bolgarijo

Jugoslovanski pakt večnega prijateljstva, zgrajen na realni presoji obojih koristi, na čustvih bratstva in na globokem

Prijatelji s Francijo in Anglijo

Davne politične in čustvene zveze s Francijo

Znane so davne politične in čustvene zveze, ki družijo

prijateljsko francosko republiko in Jugoslavijo, ter obhodovalje, ki ga čuti naš narod že od nekdaj za ta veliki narod. Ena izmed osnovnih teženj kr. vlade bo v tem, da to staro in preizkušeno prijateljstvo ohrani in ga še bolj razvije. Na tej skladnosti razmerja med našima dvema narodoma bo tudi v bodoče slonelo francosko-jugoslovansko sodelovanje v vseh vprašanjih, ki se enako tičejo obeh držav.

Posebno si zadnje čase prizadevamo, da pomnožimo obseg medsebojne trgovine obeh držav. V tej smeri je kr. vlada z zadovoljnostjo pozdravila uspehe nedavnih trgovinskih pogajanj. Kr. vlada pripisuje poseben pomen novi trgovinski pogodbi s Francijo, ki nam jamči znaten aktivum v plačilnem prometu in ki nam bo olajšala izpolnitev naših finančnih obveznosti nasproti Franciji.

pojmovanju splošnega medbalkanskega miroljubnega sodelovanja, je tudi v preteklem letu imel svoj blagodejni učinek. Poglavljanje razmerja med Jugoslavijo in Bolgarijo se je nadaljevalo z nezmanjšano hitrostjo. Maja meseca 1938 smo uvedli letalsko zvezo Belgrad—Sofija, pretekli dni smo pa v Sofiji podpisali dogovor o končni ugotovitvi vprašanja dvolastniških posestev na meji med Jugoslavijo in Bolgarijo. Konec julija lanskega leta smo v istem duhu doživeli še drugi, širši izraz balkanskega sodelovanja in solidarnosti. Takrat so Bolgarija na eni strani in štiri članice Balkanske zveze na drugi strani podpisale v Solunu važno pogodbo, pri kateri je naša država od vsega začetka iskreno in pošteno sodelovala.

V solunskem dogovoru — njegovo besedilo vam je znano — vidi kr. vlada važen korak naprej za splošno ureditev balkanskih razmer, ureditev, ki si jo prav tako iskreno želi kakor tudi vse druge balkanske države z Bolgarijo vred. Velikega pomena tega dogovora ne ceni samo naša država, ki se ga je iskreno razveselila kot uspeha svojega lastnega prizadevanja, solunski dogovor so prav tako pozdravile tudi druge balkanske države in vsa evropska in svetovna javnost.

Prijateljstvo z Anglijo — stalnica našega življenja

Tudi z Veliko Britanijo vzdržujemo prav tako dobre kulturne in splošne prijateljske zveze. Te zveze so že danes stalnica v življenju našega naroda. Nedavni obisk Nj. kr. Vis. kneza-namestnika Pavla in kneginje Olge v Londonu, kjer sta bila gosta kralja Jurija VI. in kraljice Elizabete, čeprav je bil ta obisk zasebnega značaja, je dal povod za krasne tople izraze simpatij in zanimanja vse angleške javnosti za prvega kr. namestnika naše države. Mi se tega iskreno veselimo in želimo pri tej priložnosti samo podčrtati razumevanje, ki z njim naša vlada in ves naš narod spremlja veliko prizadevanje britanske vlade in njeno vztrajnost, ko se zavzema za splošni mir in pomiritev. Naša iskrena in topla želja je, da bi to plemenito prizadevanje tudi v bodoče kronal popoln uspeh.

Odnosaji z Nemčijo in Italijo

„Popolno prijateljstvo - Nadaljna poglobitev Koristne zveze“

Lanski razvoj v Evropi je imel globok vpliv na položaj naše kraljevine nasproti velikemu nemškemu rajhu, ki danes, po končanem nacionalnem zedinjenju, meji ob našo državo. To sosesčino z močno in napredno nemško državo smo doživeli v trenutku, ko je bilo naše razmerje do nje takšno, da je ta novi in neposredni stik med našima državama le še pripomogel k trdnim prijateljskim in koristnim zvezam, ki sta jim obe državi posvetili veliko pozornost.

V tem pristržnem in vsestranskem razmerju do velikega nemškega rajha vidimo enega izmed važnih ciljev naše zunanje politike in bomo za ohranitev in nadaljnjo poglobitev teh zvez tudi v bodoče vztrajno delali. Prepričan sem, da bo to naše stremljenje v tej smeri deležno prav tako kakor doslej popolnega razumevanja tudi v odgovornih krogih sosednje velesile. V naši državi so z največjim zadovoljstvom in simpatijami sprejeli prijateljske izjave kancelarja Hitlerja v njegovem govoru v rajstagu 30. januarja t. l., prav tako kakor tudi njegove prejšnje izjave o razmerju do naše kraljevine.

Razmerje iskrenega prijateljstva do velikega soseda, ki danes meji na nas na severni meji, naravno navezanost vsake države na njene mejaše, in vse živahnejši in intenzivnejši politični in gospodarski odnosi do Nemčije, nam je poročstvo, da bomo tako še več pripomogli k ugodnemu razvoju razmerja med Nemčijo in Jugoslavijo.

Z drugimi državami

Madžarska

Naše razmerje do Madžarske se trajno razvija v duhu dobre in prijateljske sosesčine. Lani se je to razmerje še poudarilo v dogodku, čigar vsebina vam je znana, in ki pomeni za razmerje med Jugoslavijo in Madžarsko važen datum. Naša kraljevina si bo tudi v bodoče prizadevala, da bo politiko takšne dobre sosesčine nadaljevala.

Španija

Nasproti Španiji je naša država vodila med državljansko vojno politiko nevmešavanja in nevtralnosti. Nedavna sprememba položaja na

Tudi z našo drugo veliko sosedo kraljevino Italijo se naše razmerje razvija v popolnem prijateljstvu, kakor ga je že začrtal pred letom dni sklenjeni italijansko-jugoslovanski dogovor. Z našo veliko sosedo na Jadranu imamo kar najpriljubnejše razmerje, zasidrano v obojih koristih in v vzajemnem spoštovanju in duhu omejenega dogovora. Izrazov tega prijateljstva je bilo mnogo v preteklem letu. Naj mi bo dovoljeno omeniti samo prihod predsednika vlade Mussolinija na naše ozemlje lani v septembru in nedavni obisk zunanjega ministra grofa Ciana, ki je v obeh državah napravil najlepši vtis. Dve leti sta minili od zgodovinskega dne, ko sta Italija in Jugoslavija z dogovorom z dne 25. marca 1937 ustvarili soliden in čvrst mir na Jadranu.

Učinek tega dejanja velike politične močnosti čutimo tako rekoč vsak dan v srečnem in prijateljskem ozračju, ki vlada zadnji dve leti na tem prej tako občutljivem področju. Velike koristi novih razmer za obe državi in za splošni mir v tem delu Evrope postajajo od dne do dne jasnejše. Medsebojno zaupanje, ki vlada danes na Jadranu, je eden izmed ciljev, za katerimi je naša zunanja politika že od nekdaj stremela. Temu cilju bo naša kraljevina posvetila tudi v bodoče vso pozornost, trdno prepričana, da bo to prijateljsko razmerje med Italijo in Jugoslavijo, zgrajeno na omenjenih dogovorih, pomenilo stalno in solidno osnovo za trajno prijateljstvo in pristržno sosesčino med obema narodoma.

Prisrčni s Poljsko

Do republike Poljske imamo dobro in pristržno razmerje, želimo ga pa še dalje negovati in razviti.

Dunajska vremenska napoved: močno oblačno, ševi harno, ponekod padavine, počasi se bo zboljšalo, toplotno stanje se ne bo spremenilo.

Zagrebska vrem. napoved: Večinoma oblačno, na vzhodu topleja.

Franco blokira rdečo obalo

Zmede v Madridu trajajo dalje — Franco bo vsak čas vkorakal

Burgos, 9. marca. AA. Nacionalna vlada je objavila sklep, da je vsa obala republikanske Španije med Saguntom in Almerio zaprta za vse tuje ladje. Nobena tuja ladja se ne sme približati obali brez predhodnega dovoljenja španskih nacionalnih oblasti. Vse tuje ladje so opozorjene, da se nahajajo ob imenovani obali podmornice nacionalne vlade, ki imajo nalog, da potopijo vsako tujo ladjo, ki bi se približala obali. Vse tuje ladje, ki nameravajo pluti v kako republikansko luko, morajo predhodno pristati v kaki luki nacionalne Španije ter tam zaprositi za dovoljenje. Taka dovoljenja izdajajo predvsem luskne oblasti v Barceloni, Malagi in Palmi.

Saint Jean de Luz, 9. marca. AA. DNB: Po poročilih iz Madrida so se davi vneli v Madridu večji boji med komunisti in pristaši obrambnega sveta. Komunistom se je po teh poročilih posrečilo vdreti v središče mesta in zasedli več javnih poslopij. Glavni boji se zdaj vrše v okolici ministrstev. Po istih poročilih se vrše boji tudi v drugih mestih, vendar je n. pr. v Valenciji obrambni svet še zmerom gospodar položaja. General Miaja je izdal manifest, v katerem pravi, da bo nepokorščina nasproti sklepom obrambnega sveta imela za posledico vkorakanje Francovih čet. Po najnovejših poročilih iz Madrida se zdi, da se je vsa tamkajšnja garnizija pridružil komunistom, zato je Madrid odrezan od ostale republikanske Španije. Baje so se tudi karabinerji pridružili temu gibanju. Ker je dalje tudi precejšen del letalstva v uporniških rokah, se boje, da ne bi uporniška letala bombardirala Madrida. Zdi se, da so iz gube na obeh straneh velike. Sodi, da je v do sedanjih bojih padlo več kot tisoč ljudi. Tudi v nekaterih drugih mestih se je vojaštvo pridružilo upornikom.

Burgos, 9. marca. AA. DNB: Po najnovejših poročilih iz Madrida je kaos dosegel vrhunec. Zdi se, da je večina vojaštva, to se pravi skoraj ves prvi armadni zbor republikanske vojske, proti generalu Miaji. Te čete so zavzele Barajevo, kjer je, kakor je znano, madridsko letališče. V Barajevo so se vneli erditi boji, a njih konec še ni znan.

Madridski radio poroča, da sta dve komunistični četi vdali generalu Miaji, in da sta se ob 14 vdali še dve komunistični brigadi, ter da čete generala Miaje prodirajo proti Canillezu. V središču Madrida se spet vneli boji. Prestolnica je odrezana od ostale republikanske Španije.

Rim, 9. marca. AA. Havas: Po najnovejših poročilih iz Madrida so zveze med Valencijo in Madridom pretrgale. Izvedelo se je, da je več

komunističnih skupin krenilo iz Madrida v Valencijo. Vhod v Valencijo straži vojaštvo, ki je zvesto obrambnemu svetu, razen tega pa so postavili pred mesto tudi več tankov. V Valenciji sami so aretirali več komunistov. Čeprav so razmere dokaj težke, vlada v Valenciji še zmerom mir. V Madridu boji s komunisti ponekod še trajajo.

Komunistični sovjet v Almeriji

Madrid, 9. marca. c. Komunisti so gospodarji položaja v Almeriji, kjer so oklicali komunistični sovjet in prevzeli v roke vso oblast v mestu.

Izjava Alfonza XIII:

»Navadni vojak generala Franca«

Rim, 9. marca. AA. Havas: Bivši španski kralj Alfonz XIII. je izjavil posebnemu dopisniku Journa na vprašanje, kakšno je njegovo stališče do dogodkov na Španskem: Bolj kakor kdajkoli je potrebna edinstvo vseh Špancev in da se zgornje okoliščine, ki jih vodi k zmagi. Želim, da vidite v meni navadnega vojaka generala Franca, in da poslušam zapovedi, ki jih izdaja Franco za obnovo naše domovine. Če pa beseda »vojak« ne ustreza več moji domovini, je moja želja, da sodelujem kot delavec pri obnovi domovine. Bodočnost Španije in vseh Špancev je popolnoma v rokah generala Franca.

»Passionaria« — v Moskvo

Pariz, 9. marca. TG. Znana »ženska s puško«, ki je prišla do svojega slovesa kot najbolj divja boljševiška agentinja in najbolj krvoločna komunistična voditeljica (oženjena in mati treh otrok!) je iz Madrida z letalom odletela v Oran v francoski Afriki in se tako rešila. Francoske oblasti so jo iz Orana takoj poslale dalje v Marseille, od koder jo bodo spravili v Pariz, da se opremi s potnimi listi za Moskvo, kamor jo je sovjetska vlada povabila. To bo tudi menda ena izmed redkih oseb, ki jim bo boljševiška Rusija dovolila,

da se iz Španije rešijo v sovjetsko državo. Nikdo v omikani Evropi ne bo žaloval za to žensko, ki je čast žene in matere poteptala tako nizkotno kot redko katefa žena v zgodovini. Sovjetski Rusiji na tej pridobitvi omikana Evropa samo čestita!

General Gamarra — na oddih

Pariz, 9. marca. AA. Havas: »Figaro« je izvedel iz San Rema, da pojde general Gamarra, poveljnik italijanske legije v Španiji, za nekaj časa na oddih v San Remo. Včeraj je general Gamarra večerjal z maršalom Göringom, ki se takisto mudi v San Remu na oddihu. Zdi se, da je Gamarra poročal Göringmu o sedanjem položaju in o preteklih bojih.

Francijo stanejo španski begunci 200 milijonov dinarjev

Pariz, 9. marca. AA. Havas: Finančni odbor narodne skupščine je sprejel predlog o otvoritvi kredita v znesku 150 milijonov frankov (100 milijonov din) za podporo španskih beguncem. Notranji minister Sarraut je v zvezi s tem poročal finančnemu odboru, da bo ostalo v Franciji samo 40.000 španskih beguncem, ki se ne bodo takoj vrnil v Španijo. Od teh je 20 do 30 tisoč, ki bi želeli ostati v Franciji vsaj toliko časa, dokler Francova vlada ne bo razglasila amnestije. Skupno je pribežalo v Francijo okroglo 450.000 beguncem. Veliko število teh beguncem se je že vrnilo v Španijo, ter se to število vsak dan krči.

Negrin ne sme v Švico

Bern, 9. marca. AA. Stefani: Trdijo, da so švicarske federalne oblasti izdale vsem obmejnim organom nalog, da ne pustijo na švicarsko ozemlje bivšega predsednika španske vlade Negrina dokler ne dobi za to posebno dovoljenje. Švica bo dala Negrinu dovoljenje za bivanje v Švici samo pod pogojem, da se obveže, da se v Švici ne bo bavil s politiko.

Kaj se dogaja v Karpatski Ukrajini

Čemu je Praga Ukrajincem poslala generala Prchalo

Praga, 9. marca. TG. Na merodajnem mestu je vaš dopisnik dobil sledeča obvestila o ozadju imenovanju generala Prchala za upravitelja notranje denarne in prometne uprave v Karpatski Ukrajini:

1. Osrednja češko-slovaško-ukrajinska zvezna vlada je prevzela odgovornost za dobre zunanje-politične odnose zveze republike do sosednih držav, torej ne samo do Nemčije in Madžarske, marveč tudi do Poljske. Toda v Karpatski Ukrajini se je zgodilo, da so prišli tri razni »Ukrajinci«, to so politični begunci, ki so prej živeli v Avstriji, Nemčiji, Švici ter so v Karpatski Ukrajini brez nadaljnega kar na prijavu dobili domovinsko pravico in državljanstvo. Dajali so jim celo visoka upravna mesta po občinah in po deželnih samoupravnih uradih. Ti so začeli razvijati delovanje, ki je prišlo v opreko z državno politiko dobrih sosednih odnosov s Poljsko. Dolžnost osrednje vlade je bila, da temu početju napravi konec. Predsednik ukrajinske vlade msgr. Vološin je bil s tem sporazumen. Kot notranji minister ima sedaj general Prchalo možnost, da zlorabo gostoljubnosti prepreči in onemogoči, da bi Karpatska Ukrajina postala pribežališče vseh vrst političnih beguncem, ki bi povzročili državni težave in sosednim državam priložnost, da se priključijo ali celo same posežejo vmes v obrambi svojih interesov.

2. Javna varnost je v Karpatski Ukrajini trpela zaradi zablance discipline in zaradi hudih prometnih težav, ki so nastale po ocepitvi Uzhoroda in Munkača od Ukrajine. Ukrajinska mladinska organizacija »Sič« je postopala tudi precej samovoljno, tako, da je v deželi nastopila velika nervoznost in pravna negotovost. General Prchalo bo v svojstvu notranjega ministra to polje sedaj lahko neposredno nadzoroval in bo njegova dolžnost, da pod vodstvom msgr. Vološina vpostavi red v Karpatski Ukrajini in potisne gotove organizacije spet nazaj v okvir njihovega pravega delovanja.

3. Odkar uživa Karpatska Ukrajina samoupravo, se je med narodom zaradi agitacije nepoklicanih ljudi razširilo mnenje, da ni treba več plačevati nobenih davkov. Ljudstvo jih tudi ni več plačevalo. Če hoče Ukrajina svoje samoupravne denarne potrebe spraviti v red, je treba tej zmedi napraviti konec. General Prchalo bo kot finančni minister imel spet neposredno možnost, da uveljavi pravice države, ki so v zadnjih mesecih padle v pozabo.

4. Velike važnosti bo, da se organizaciji »Sič« nakaže stroge meje za njeno bodoče delovanje. »Sič« je imel polvojaški značaj in si je bil nadel dolžnost, da varuje vse vrednote ukrajinskega naroda. Po organizaciji je podobna »Hlinkovi gardi« na Slovaškem. Do sedaj ima članjenih že 10.000 fantov in mož. Te dni so hoteli ustanoviti tudi ženski odsek, a je bila ustanovitev odložena. »Sič« vodi ukrajinski major Kmickievič, ki je izjavil, da hoče do konca leta spraviti v organizacijo slehernega možkega v Karpatski Ukrajini. To naj bi bila osnova bodoče ukrajinske armade. Imenovalo se je število 200.000, kar je za deželo, v kateri je nekaj nad 600.000 prebivalcev zares ogromna številka. (Svoje ime ima »Sič« iz zgodovine ukrajinskih kozakov, ki so svoje dni v 16. stoletju v večni borbi proti Tatarom, Turkom, Rusom, Poljakom in Litvancem ob bregovih Dnepra ustanovili posebno, državam podobno ustanovo, ki so jo imenovali »Sič«. Najbolj slavna je bila »Zaporoska Sič«, ki je imela svoj sedež na otoku Horticu na Dnepru in je bila vzor prave demokracije. Kasneje je bila kozška samouprava pod carji zelo omejena, dokler je Katarina II. ni popolnoma izbrisala. Ukrajinci se na te svoje zgodovinske pravice tako dobro spominjajo, da je 1. 1931, ko je sovjetska Rusija na Dnepru zgradila veličansko električno centralo, med Ukrajinci izbruhnila krvava revolucija zaradi tega, ker je bil s to zgradbo preplavljen kozški otok Hortic.)

V Karpatski Ukrajini bodo razvoj sodobnega Siča, ki je preveč posnet po inozemskih neslovanskih vzorih, omejili in mu odredili kot polje udejstvovanja samo ljudsko vzgojo. V ostalem pa ga bodo raz-

orožili. To je po mnenju Prage edina pot po kateri se bo mogoče izogniti hudim nevarnostim, ki prežijo na vseh mejah Karpatske Ukrajine.

Msgr. Vološin bo odstopil

Praga, 9. marca. AA. Stefani: Bivši minister vlade Podkarpatske Ukrajine Revay je odpotoval včeraj v Berlin. Predsednik vlade Podkarpatske Ukrajine msgr. Vološin je poslal predsedniku republike, predsedniku vlade in ministru za zunanje zadeve brzojavke, v katerih pravi, da nikakor ne more pristati na to, da bi zavzemal položaj ministra za notranje zadeve ukrajinske vlade, češki general Prchalo, temveč zahteva, da se to mesto zaupa Ukrajincu. V praških političnih krogih ne izključujejo možnosti, da pomeni ta brzojav uvod za odstop Vološina.

Slovaška vlada v Pragi

Upanje na sporazum raste

Praga, 9. marca. b. Po posvetovanjih v Bratislavi so člani slovaške vlade pod vodstvom ministrskega predsednika dr. Tise prišli v Prago, da s centralno češko-slovaško vlado uredijo sporna vprašanja. Uradno poročilo slovaške vlade trdi, da so za sedaj težave prebrodene. Tisov kabinet se je izjavil za žilinski sporazum in za zakon o samoupravi. Za Slovaško je danes najtežje vprašanje huda denarna stiska, to je pomanjkanje denarnih sredstev. Vse kaže, da ta kriza ni samo prehodnega značaja, temveč bo stalna, ker je z odstopom večjega agrarnega področja Madžarski nastalo pomanjkanje dohodkov, ki niso v nobenem sorazmerju z izdatki za samoupravne posle Slovaške. Slovaška ne more kriti svojih izdatkov z rednimi do-

Jugoslavijo bo zastopal pri kronanju Pija XII. pravosodni minister dr. Viktor Ružič

Belgrad, 9. marca. m. Z neoočnjim vlakom je odpotoval v Rim pravosodni minister dr. Viktor Ružič, ki bo v nedeljo kot zastopnik naše vlade prisostvoval v Vatikanu kronanju papeža Pija XII.

Šah v Rigi

Riga, 9. marca. AA. DNB: Po petem kolu mednarodnega šahovskega turnirja v Rigi je stanje takole sledeče:

Stahlberg (Švedska) 4 in pol, Szabo (Madžarska) 4, Flohr (Češko-slovaška) 3 in pol, Bök (Finska) 3 in pol, Mikenas (Litva) 3 (1), Mengoiliš 3, Faiglin 2 in pol (1), Dreiberg 2 in pol, Apšenieš (Letonska) 2, Bogoljubov (Nemčija) 1 in pol, (1), Koblenz 1 in pol, (1), Hasenfuss, Solmains 1 in pol, Petrov, Ozols 1 in pol, (1), in Bezručko pol točke.

Anglija — 50 milijard za letalstvo

London, 9. marca. AA. Reuter: Ko je v spodnjem domu minister za letalstvo Kingsley Wood predložil preračun letalskega ministrstva, največji preračun, kar jih je za to ministrstvo bilo predloženih parlamentu, v višini nad 205 milijonov funtov sterlingov (50 milijard dinarjev), je izjavil, da je velike izdatke treba pripisovati v precejšnji meri ogromnim količinam modernega letalskega materiala, graditvi novih tovarn ter novih letališč.

kakor v metropoli. Francija je lahko ponosna na spontani in ganljivi sprejem, ki ga je doživel v severni Afriki predsednik francoske vlade gosp. Daladier. Inozemstvo je razumelo, da bi bilo brezuspešno prevzeti karkoli proti tako strjeni državi.

GLAVNA KOLEKTURA DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

A. REIN IN DRUG GAJEVA S ZAGREB ILICA 15

obvešča cenjene igralce neobvezno, da so bili dne 8. marca 1939 izžrebani naslednji dobitki:

80.000 din št.	3.452
60.000 din št.	14.565
50.000 din št.	20.674, 81.684, 97.391
35.000 din št.	7.238
25.000 din št.	14.014, 77.311
20.000 din št.	42.230, 87.399
15.000 din št.	6.287, 50.802, 66.824, 77.338, 95.765
12.000 din št.	24.563, 31.002, 36.326, 41.941, 86.660
10.000 din št.	9.501, 25.105, 29.311, 36.480, 37.116, 39.571, 52.349, 55.945, 60.772, 64.966, 84.459, 95.244
8.000 din št.	2.421, 15.222, 33.147, 42.967, 48.882, 62.310, 75.302, 99.254
6.000 din št.	11.452, 27.598, 45.459, 47.588, 58.851, 65.474, 65.594, 72.956, 74.410, 82.856, 89.646
5.000 din št.	2.064, 21.218, 22.109, 22.381, 26.931, 37.035, 37.551, 38.671, 43.236, 58.254, 61.050, 67.608, 75.868, 84.353, 92.814, 94.676, 94.720, 95.630
3.000 din št.	5.480, 8.956, 19.005, 35.014, 51.618, 52.401, 61.221, 65.689, 66.425, 66.854, 72.750, 77.778, 86.149, 87.239, 92.831

Nadalje je bilo izžrebanih še 1300 dobitkov po 1000 dinarjev.

Dne 9. marca so bili izžrebani sledeči dobitki:

2.800.000 din št.	53.945
1.005.000 din št.	54.864
506.000 din št.	52.120
403.000 din št.	74.557, kupljena pri nas
200.000 din št.	83.739, kupljena pri nas
100.000 din št.	96.788
60.000 din št.	19.862
50.000 din št.	58.622, kupljena pri nas
20.000 din št.	81.812
15.000 din št.	33.378
12.000 din št.	4.461, 93.548
10.000 din št.	74.651, 89.874
8.000 din št.	10.502, 11.470, 14.712, 35.266, 48.619, 100.000
6.000 din št.	21.168, 39.817, 43.056, 85.275, 94.325
5.000 din št.	38.567, 76.012, 77.076
3.000 din št.	7.288, 17.065, 23.589, 23.967, 36.118, 58.103, 72.587, 73.355

Pri današnjem glavnem žrebanju so bile izžrebane sledeče pri nas kupljene srečke:

54.864 je dobila premijo	1.005.000 din.
74.557 je dobila premijo	403.000 din.
83.739 dobiček	200.000 din.
96.783 dobiček	100.000 din.
19.862 dobiček	60.000 din.
58.622 dobiček	50.000 din.

hodki. Z ozirom na to, da Praga lahko da ustrezajočo finančno pomoč Slovaški, se je položaj med Prago in Slovaško zboljšal. Osrednja vlada v Pragi pa zahteva jamestva proti separatističnim tendencam in predvsem zahteva ostavko slovaškega ministra Turčanskega in pa šefa propagande g. Mahe. Slovaška vlada je tej zahtevi Prage ustregla in bo razpustila oddelek za propagando, še propagando pa bo moral oditi s svojega mesta v svojstvu dopisnikov slovaških listov v inozemstvo. Pogajanja se bodo sedaj vodila v okviru zvezne državne ideje. Položaj slovaške vlade se je trenutno poslabšal s tem, ker so se pogajanja slovaškega ministra Turčanskega v Berlinu končala z neuspehom. Pogajanja med osrednjo češko-slovaško vlado so dobila torej stvarno obliko in politični krogji z največjim upanjem pričakujejo njihov uspešni konec, ker je od njega odvisen bodoči notranje-politični položaj v češko-slovaški republiki, morda pa tudi usoda nove češko-slovaške republike sploh.

Poskus prevrata v Iraku

Kairo, 9. marca. AA. (Reuter) Po vesteh iz Bagdada je policija aretirala bivšega predsednika iraške vlade Higmot Climana ter 50 častnikov. Obtoženi so, da so pripravljali prevrat.

Gajdi se vrnejo vse časti

Praga, 9. marca. AA. DNB: Predsednik vlade Beran je danes sporočil, da bosta znana češka politika general Gayda in dr. Tergler, ki ju je nekoč sodišče obtožilo in obsodilo, rehabilitirana.

16 milijard lir primankljaje

Rim, 9. marca TG. Italijanski »Službeni list« javlja, da je imela Italija v prošlem preračunskem letu vsega skupaj 16 milijard 229 milijonov lir primankljaja (okroglo 60 milijard dinarjev).

Oporoka za 80.000 din ukradena z denarjem vred

Celje, dne 9. marca. Nedavno umrl učitelj v pok., 93 letni Kunšič Ivan, je v svoji oporoki zapustil 40.000 dinarjev dijaški kuhinji v Celju, 60.000 dinarjev pa Opleševalnemu društvu v Celju za ureditev Reiterjevega hriba. Ko je pred štirinajstimi dnevi Kunšič nenadoma umrl, je po nekaj urah bilo kunšičevo stanovanje že zapečateno. Največje začudenje pa je vzbudilo, da je sodna komisija, ki je pregledala Kunšičevo stanovanje, našla prazno pisemsko kuverto, v kateri je bila shranjena pokojnikova oporoka. Nekdo je oporoko ukradel, z oporoko pa je izginil tudi denar. V pokojnikovem stanovanju so še našli 21.000 dinarjev razmetanih na vse strani. Pokojnik je na kuverto sam napisal: »Zadnje sporočilo — testament.« Vsa zadeva je zelo zamegljena. Policija mrzlično preiskuje, da bi vse čimprej razčistila. Po Celju se o tem širijo čudne vesti.

Lebrun o trdnosti francoskega imperija

Pariz, 9. marca. AA. (Havas) Snoči je govoril na banketu, ki ga je priredil odbor za severno Afriko, predsednik republike Lebrun, ki je v svojem govoru naglasil, da je položaj v vseh francoskih afriških posestvih odličen in da vlada po vsem imperiju duh svobode in bratstva, enako

Beseda o šoli

Ob priliki ekspozicije našega prosvetnega ministra smo se spomnili velike skrbi, ki jo posveča vprašanju šole in vzgoje naraščajajoč sploh sedanji italijanski režim. Pravkar so tam izdali novo šolsko postavbo — lex Bottai — ki ima seveda tudi svoje pomanjkljive strani, se pa po drugi strani odlikuje po nekih načelih in uvedbah, ki bi si jih morale vzeti za vzor tudi, oziroma predvsem, demokratične države, če so res ali hočejo res biti demokratične.

Srednješolski pouk in vzgojo navdihuje ideal klasične ali humanizma. Tako pravi Bottaijev šolski zakon: »Humanistična šola dopolnjuje stare jezike in slovstvo z modernim v organizaciji zvezi našega duha. Tak podkup pospešuje v mladem človeku dar razmišljanja, kritično strogoost, metodično pripravo, privzanost na naše narodne tradicije skupaj z dojemanjem novega časa in njegovih potreb.«

Druge načelo tega zakona je: »Učenci morajo delati, zakaj to je njihova dolžnost. Zraven knjige stopita zdaj kot enakopravna činitelja vzgoje kramp in lopata. Vrednote, ki jih posreduje klasična knjiga, se bodo dopolnile s praktičnim delom na terenu v poljedelstvu, obrti in umetnosti. Tudi otrok imovitih slojev se bo temeljito seznanil z ročnim delom, njega težavami in moralno vrednostjo, ter se tako približal ljudskemu trudu in duhu.

Ta demokratični princip, ki gre za socialno izravnavo in enakopravnostjo, pa ima svoj vrhunec v določbi zakona, da za one otroke manj premožnih slojev in revežev, ki pokažejo talent, prevzame vse stroške za šolanje od otroškega vrtca v 4. letu starosti do doktorske diplome po končani univerzi država. »Zakaj,« tako pravi zakon, »prava, vsemu občestvu koristna izobrazba se ne kupi, ampak zasluži.« Vsak, ki ima dar, mora imeti možnost, da se izobrazi tako visoko, kakor zasluži, četudi nima sredstev, in da si zagotovi vodilno ali važno mesto v narodu. S tem je konec predprav, ki so jo imeli doslej sinovi imovitih slojev, da so mogli le oni priti do najvišjih položajev v državi.

Ni treba še delj razprejati, kakšnega ogromnega pomena so taka vodilna načela vzgoje za državo. Nadarjen in moralno visokovreden človek predstavlja za občestvo neizmeren kapital, ki nosi najvišje obresti. Če bodo revni sloji oproščeni stroškov za izobrazbo in vzgojo otrok, ki so visoki, bo brezdvoma storjen velik korak tudi v prizadevanju, da bi se zvišalo število družin s čim večjim potomstvom. Skupaj z drugimi reformami bi to pomenilo poživitev življenjske volje in sile vsega naroda in močan pogon naprej do primernega blagostanja in moralne okrepite vsega državnega občestva.

Zato bi bilo prav in nujno, če bi tudi pri nas začeli razmišljati o podobni reformi našega šolstva, ki ima med drugimi težkimi hibami tudi to, da je za srednje sloje in za malega človeka s svojimi visokimi taksami, šolninami in knjigami zelo drago. Sposobni in nadarjeni ter moralno popolnoma kvalificirani državljani na primernih mestih bodo državi neprimerne več koristili ko ves denar, ki ga prinašajo danes takse in vse drugo.

Izboljšanje pri naših denarnih zavodih

Ljubljana, 9. marca 1939.

Že iz poročila Narodne banke za leto 1938 smo objavili nekaj podatkov, ki kažejo, da se stanje naših denarnih zavodov vedno bolj izboljšuje. Sedaj objavljamo iz ekspozice ministra trgovine in industrije g. Jevrema Tomića nekaj novih podatkov. Po njegovih izjavah je bilo na koncu leta 1937 pri vseh denarnih zavodih 7.174 milij. din likvidnih in 3.264 milij. din zamrzanih vlog, v l. 1938 pa so likvidne vloge narasle na 8.951 milij. din, nelikvidne pa so se zmanjšale na 2.527 milij. din. Delež nelikvidnih vlog je tako padel od 37,9 na 28,8%.

Veliko zavodov je še vedno pod zaščito, čeprav se jih je okoli 10 odpovedalo zaščiti. Zanimivo je, da je bila v drugi polovici lanskega leta objavljena uredba o odlogu, ki daje možnost kratkoročne zaštite denarnim zavodom, vendar samo v primerih, ko zavod zaradi prekomernega dvigovanja vlagatelj ne more odgovoriti svojih obveznostim. Za to zaščito se je prijavil samo 1 zavod in sicer v začetku leta 1939, kar služi kot dokaz za stabilizacijo in izboljšanje razmer v našem denarništvu.

Zborovanje celjskih trgovcev

Celje, 9. marca 1939.

V dvoranah Narodnega doma je bila danes zvečer redna skupščina Zdrženja trgovcev za mesto Celje. Predsednik Zdrženja g. Rudolf Stermecki je pozdravil zastopnika Zbornice za TOI g. Farzarina in druge ter se spomnil umrlih članov in članic, katerim so vsi v počastitev zaklicali trikratni »Slava«. Predsednik je nato poročal o gospodarskem položaju. Hmeljska trgovina je slabo zaključila, ker se je letos pridelalo komaj 50% hmelja, cene pa so bile razmeroma nizke. V bližnjih krajih se je pojavila živinska bolezen, v krajih Bizelsko, Sv. Peter, Podčetrtek, ki tudi gravitirajo v Celje, pa je toča vse potolkla. Živiljske potrebe so v cenah poskočile, uradniške plače so ostale na isti višini in so sploh najnižje izmed vseh držav, zaradi česar kupna moč vedno bolj pada. Poskočile so tudi devize; posledica tega je bila, da so se cene dvignile, posebno pri tekstilijah in kolonialnem blagu, ki se mora uvažati. Slabemu razvoju trgovine so bile v večji meri tudi krive napete politične razmere v sosednjih državah. Zmanjšal se je izvoz v Nemčijo, izvoz v Italijo pa tudi ni nikakor napredoval, posebno pa je nazadoval v države z zdravno in visoko valuto, tako, da nam manjka deviz za nakup surovin in preti velika nevarnost, da bodo morale nekatere tovarne delno ustaviti obrate, kar bo zopet slabo vplivalo na zaposlenost delavstva in tudi na promet naše trgovine. Tukajšnji kmečki življenjski je skoro povsem odvisen od ugodnih cen živil, sadju, hmelju in lesu, zato naj bi dosegle cene večje ugodnosti pri trgovskih pogodbah z Italijo, Nemčijo in državami z zdravno valuto. Povečali naj bi se kontingenti in uvedle izvozne premije. Prevozniki stroški za pasivne kraje, med katere spada tudi Slovenija, naj bi se posebno za živiljske potrebe, čim prej znižali, ker bo v nasprotnem slučaju draginja pri nas vedno večja. Nujna potreba bi bila, da se mesto Celje uvrsti v prvi druginjski razred, ker je Celje eno najdražjih mest v Jugoslaviji.

Državne in samoupravne davčine so pri nas previsoke. Ves ta denar se povečini steka izven Slovenije in zato se tukaj ne moremo povzpeti do višine, ki nam po davčni moči gre. Mi rabimo dobre ceste in pri teh delih bi mogli zaposliti naše brezposelno ljudstvo, ki sicer odhaja s trehuhom za kruhom v inozemstvo, da si vsaj tam nekaj zasluži za preživljanje.

Ceste so pa tudi potrebne za tujski promet, ki bi bil edini vir dohodkov v naši lepi Sloveniji. Če par let se borimo z neznosnimi poškami razmerami v Celju, kjer primanjkuje osebja in so posebno telefonske razmere tako žalostne, da bi je v obraz vsej pravici. Prosili smo v Belgradu, da se v Celju, kot velikem prometnem središču, obdanem od 5 zdravilišč, osnuje avtomatska telefonska centrala. Dobili smo za nametek staro telefonsko centralo iz Zemuna. Skrajni čas bi bil, da bi država tudi nekaj storila za mesto Celje. K regulaciji Savinje ni prispevala država za drugo, tretjo in četrto etapo ničesar. V Celju rabimo justično palačo. Potrebna nam je nova gimnazija. Potrebno je novo poslopje za bolniško blagajno Osr. urada, ki že dolgo več ne zadošča sedanjim potrebam.

Zdrženje je lansko leto podvzelo tudi korake za ustanovitev preprobnih carinarnic v Celju.

Tajniško poročilo je podal g. Blažon. Zdrženje šteje 211 moških in 138 ženskih članov, od tega je bilo protokoliranih vse skupaj 93. V trgovski nadaljevalni šoli je bilo vpisanih 100 vajencev in vajenk. Nanovo prijavljenih obratov je bilo 25, izbrisanih obratov pa 18, od teh 4 zaradi smrti. TBPD v Celju šteje že 892 članov, torej za 97 več, kot predlani.

Zdrženje je vseskozi aktivno tako, da je finančna stran zelo ugodna. Gotovina Zdrženja se je zvišala od lanskega leta za 34.802 ter dosega že 404.250 din. Zdrženje je imelo v preteklem letu 168.631 dohodkov in 138.828 din izdatkov, tako, da ostane čistega 34.802,70 din. Čisto premoženje Zdrženja znaša 988.114,54 din.

Nato je bil sprejet preračun za leto 1939. Sprejeti so bili samostojni predlogi uprave: uprava se pooblašča, da sme tudi l. 1939, znižati članarino onim članom, ki so obubožali, onemogli, ali pa, ki vsled drugih izrednih slučajev sploh uprava v skrajnem slučaju članarino popolnoma oprosti. Uprava predlaga, da skupščina odobri prevzem trgovske nadaljevalne šole po Zdrženju. Uprava se pooblašča, da ukrene vse potrebne korake pri upravi državnih monopolov in drugih merodajnih faktorjev glede popolne odprave zakupov prodaje soli, odnosno, da se odpravi dosednji način veleprodaje soli, katere perioda poteče septembra 1940. Današnja skupščina zahteva, da se v Celju odpre avtomatska telefonska centrala, ki je bila že tolikokrat objavljen. Skupščina predlaga, da se čimprej pristopi k rešitvi vprašanja celjskega osebnega kolodvora, ki z ozirom na naraščajoči promet nikakor več ni na mestu sedanjih zasloni izhod ob koncu kolodvora. Današnja skupščina smatra za nujno potrebno, da se regulacija Savinje nemoteno nadaljuje in kar najbolj pospeši. Ker celjske davkoplačevalce 20% obdinska doklada za regulacijo Savinje preveč bremeni in celjsko gospodarstvo tega bremena ne more več prenašati, je potrebno, da se najame večje posojilo za daljšo dobo v anuitetno službo pa naj se pritegne tudi država.

»SLOVENECE«

na 10 straneh je največji, najboljši in najbolj razširjeni slovenski dnevnik

Gospodarstvo

Naše prometne razmere

Iz ekspozice ministra za promet g. dr. Mehmeda Spahije posnemamo naslednje podatke o delu naših železnic in načrtih za bodoče:

Govorec o osebju, je g. minister dejal, da je postalo osebje zaradi velikih naporov med svetovno vojno v znatni meri nesposobno za službo, posebno za eksekutivno. Za čas svetovne vojne se osebje ni obnovilo in je tako nastalo sedaj nesorazmerje med odsluženim in onesposobljenim osebjem in podmladkom. Zaradi tega imamo sedaj nesorazmerno veliko število osebja, ki ima že pravico do pokojnine: 16% pa ne more več izvrševati eksekutivne službe. Pri takem stanju je sposobno osebje obremenjeno za 50% z delom, čeprav je z zakonom dovoljena obremenitev samo do 33%, da nadoknadi delo onega osebja, ki ni več sposobno za delo. Zato mu je žal, da se zaradi preračunskih nemožnosti ureditev tega vprašanja odlaga od leta do leta na škodo aktivnega sposobnega osebja in nekvalificiranega in pomožnega osebja.

Samostojni preračun bolniškega sklada za leto 1938-39 je znašal 52,3 milij., dočim je bilo na koncu leta 1938-37 stanje pokojninskega sklada železničarjev 102,5 milij. din.

Gradba prog.

Od prog, katerih trasiranje je določeno v uredbi od julija 1936, so končana pripravljana dela za pripravljene elaborat za gradbo prog Čačak—Valjevo—Banja Luka, Crnomelj—Vrbovce in Karlovac—Bihač. Za gradbo teh prog je određen kredit poldruge milijarde dinarjev iz notranjega 6% drž. posojila za javna dela in državno obrambo od skupno 4 milijard. O progi St. Janž—Sevnica navaja g. minister, da je dolga 12 km in da je etala 49 milij. din. V zvezi s to progjo je bil v Sevnici zgrajen železen most čez Savo v dolžini 152 m in znatno povečana postaja Sevnica. O progi Crnomelj—Vrbovce pravi nadalje g. minister, da bo dolga 48 km. S to progjo se dobi najkrajša zveza Ljubljana s Sušakom. Gradba bo trajala 4 leta in bo etala okoli 120 milij. din. Od večjih objektov na tej progji je tunel pri Vrbovskem, dolg 2200 m. V zvezi z gradbo proge bo znatno povečana tudi postaja Crnomelj. Proga je razdeljena na pet gradbenih delov za izdajo v delo podjetnikom na licitacijah. Ker so bile na licitacijah za končni delnici dobljene visoke ponudbe, je bilo sklenjeno, da se ti dve delnici gradita v državni režiji. Na isti način se bo postopalo tudi z ostalimi tremi delnicami, če na licitacijah ne bodo dobljene povoljne ponudbe.

Za progjo Čačak—Banja Luka znaša preračun 1100 milij., za progjo Karlovac—Bihač pa 213 milij. dinarjev.

V preračunu so določeni potrebni zneski za rekonstrukcijo prog Brod—Drventa, Sarajevo—Doboj, Loznica—Šabac, Metovnica—Zaječar, Kraljevo—Kruševac, Bosanski Novi—Bihač in Rača—Bijeljina. Nadalje je potrebno rekonstruirati v zvezi z novo zvezo St. Janž—Sevnica tudi progjo St. Janž—Trebnje.

G. minister ugotavlja stalno in neprekinjeno povečanje prometa v centralnih pokrajinah naše države. To je dokaz, da tam gospodarsko življenje hitro napreduje. Eksploatacijska dolžina prog je znašala leta 1929 9231 km, dne 1. julija 1938 pa 9434 km, v letu 1939-1940 bo prišlo zraven še: 13,3 km proge St. Janž—Sevnica, 41,8 km proge Ustiprača—Goražda—Foča in 60,8 km proge Počarvac—Kučevo, skupno torej 117 km.

Že v letu 1938-39 materialni krediti niso bili zadostni in so morali biti povečani za 84 milijonov dinarjev.

Motorni vlaki.

G. minister objavlja v novem preračunskem letu študij vprašanja prometa motornih vlakov na progah: Belgrad—Ljubljana 554 km, Belgrad—Zagreb 412,5 km, Belgrad—Skoplje 450 km, Belgrad—Novi Sad 75,5 km in Belgrad—Subotica 178 km. Potovanje z motornimi vlakmi bi povprečno trajalo: Belgrad—Ljubljana 6 in pol ure, Belgrad—Zagreb 4 in pol ure, Belgrad—Skoplje 6 ur, Belgrad—Subotica 2 in četrt ure in Belgrad—Novi Sad 1 uro. Izkušnje na normalnih progah so pokazale, da motorna vozila niso bila najboljša. Pač pa so se motorni vozovi dobro obnesli na ozkotirnih progah in v letošnji sezoni bo vozilo 7 kompozicij motornih vlakov na progah: Belgrad—Sarajevo, Sarajevo—Dubrovnik in Sarajevo—Brod. Povprečna starost naših vagonov je zelo velika in niso več

ekonomični, potrebno bi bilo za modernizacijo voznega parka najmanj 384 milij., v najslabšem primeru pa 722 milij. din, samo za lokomotive pa od 212 do 234 milij. din. Izvršena pa bo elektrifikacija železniške vlačilne službe na progji Sušak—Srbske Moravice. To bo stalo okoli 180 milij. din.

Misliti bo treba tudi na obnovo rezerv železniškega materiala. Te rezerve so danes absolutno nezadostne.

Program dela.

Med najvažnejšimi deli, ki jih je treba izvršiti, navaja g. minister v svojem ekspozitu:

Najnujnejše je popravilo starih tunelov, ki so bili zgrajeni še pred 90 leti, in onih, ki imajo oboke iz opeke. Tu pride v prvi vrsti v poštev progja Zidani most—Maribor—državna meja in nekaj tunelov na sušaški progji. Zamenjani bodo provizorni mostovi na progji Ormož—Hodoš in Čakovce—Dolnja Lendava iz kreditov za 1939-1940 bo utrjena tudi progja 23 km Trebnje—St. Janž in bodo na tej progji tudi obnovljeno tračnice.

Na progji Ljubljana—Jesenice je izdelano zaradi prometnih potreb izogibalnišče Zabnica, dela se izogibalnišče Besnica, v projektu pa je izogibalnišče Globoko in reaktivirano je izogibalnišče Otoče. Začela se so tudi dela na povečanju postaje Koprivnica v zvezi z novo progjo Koprivnica—Varaždin zaradi tega, da se po tej progji uvedejo direktni brzovlaki iz Osjeka v Maribor in Ljubljano. Začela se je gradnja izvlačilnega tira na postaji Zidani most v smeri proti Mariboru, da bi se oprostili glavni tir manevriranja. Začela se se dela na razširjenju postaje Slovenska Bistrica na progji Zidani most—Maribor, nadalje se je začelo preurejanje postaje Hrastnik. Na progji Grosuplje—Kočevje in Karlovac—Ljubljana so povečane koristne dolžine postajnih tirov. Začela se bodo tudi dela na drugem tiru Zagreb—Zidani most. Kot prva etapa teh del za olajšanje prometa je določena za sedaj izvršitev drugega tira na delih od Zagreba do Zaprčice in od Zidanega mosta do Sevnice.

Nadalje se nabavlja nova konstrukcija za okretnece premera 23 m za postajo Sevnica. Delalo se bo na popravilu vjadukta v Borovnici in bo študirana varianta pri tem vjaduktu, ker bo moral biti ta vjadukt kmalu opuščen zaradi starosti. Za postajo Sušak je razpisana licitacija za gradbo novega postajnega poslopja, in sicer za zidarska dela. Zgradba je projektirana monumentalno. Za postajo Ljubljana gl. kolodvor je odobrena rekonstrukcija perona in tirov, ki računa s premetitvijo južne kurilnice in delavnice gradbene službe, v zvezi s tem pa tudi samo razširjenje perona in tirov na sami postaji. Ta dela predstavljajo prvo etapo neobhodno potrebne sanacije prometnih razmer na tej postaji.

Na postaji Zidani most bo zgrajena nova zgradba za prometno službo na tovrnem kolodvoru.

Na postaji Gornja Radgona je zgrajeno novo poslopje s skladiščem. Prvi del, zidanje in pokrivanje, je že gotov, tako da bo zgradba izročena porabi že v poletni sezoni. S tem bo dosežena zadovoljiva sanacija te obsejne postaje.

Za postajo Kamnik mesto je odobrena zgradba hiše za stojišče.

V glavni delavnici v Mariboru se vrši rekonstrukcija streh na delavniških zgradbah.

Končano je dupliranje telefonskih vodov ob progji Ljubljana—Rakek in kraka do Vrhnike, s čimer so odpadle ovire, ki so skoraj onemogočale jasev in sigurnost telefonski promet zaradi indukcij, ki so se javile na tem delu zaradi elektrifikacije italijanskih železnic.

Nabavljene so tudi potrebne količine žice za zamenjavo vodov na področju zagrebškega, ljubljanskega in sarajevskega ravateljstva.

Pripravlja se zamenjava zastarelih telefonskih provodnikov iz železne žice v bakreno, kakor tudi izdelava brzojavne linije na delu proge Zidani most—Maribor, tako da bo ob vsej tej progji zanesljiv in hiter brzojavno-telefonski promet.

Bila je tudi že licitacija za zavarovanje postaje Sevnica v zvezi z novo progjo in povečanjem postaje. Naprava je elektrodinamična a svetlobnimi signali kot jih imajo že postaje Topčider in Sv. Klara.

Da bi preračunski dohodki pritekali v predvideni vsoti, se bo morala izvršiti tudi korektura tarif, ki so stopile v veljavo dne 1. aprila 1938, da bi se mogli doseči preračunski zneski.

KINO SLOGA, tel. 27-30 Samo še danes!

Film prirodnih krasot in nebrzdanih lovskih strasti po znamenitem L. GANGHOFFERJEVEM romanu

DIVJI LOVEC

Napeta borba za pravico in za ljubezen!

PAUL RICHTER, GEORGIA HOLL, HANS SCHLETOW.

Jutri premiera velikega glasbenega filma

Sen o sreči!

V gl. vl. Grace Moor, »slavček Hollywooda«. Najprej arje klasične kompozicije: »Traviata«, »Marta«, »Madame Butterfly«, »Manon«

Danes neprekinjeno zadnjikrat ob 16. in 21.

MOZART

Wolfgang Amadeus

Rino Union

V foxovem tedniku izvolitev papeža Pija XII

V filmu predvaja velik filharmonični orkester

operna dela: »Figarova svašta«, »Čarebna piščalka«

Film o enem največjih glasbenih genijev — njegova borba za priznanje visoke umetnosti — njegova življenjska pot — trpljenje — ljubezen!

Zaposlenost v februarju 1939

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je izdelal statistiko zaposlenih zavarovancev po industrijskih panogah za januar 1939. Iz te statistike je razvidno, da je znašal letni prirastek 1415 delavcev in je bil največji v tekstilni industriji s 1025 zavarovanci, nasprotno pa beleži tekstilna industrija od decembra 1938 na januar 1939 zmanjšanje zaposlenosti za 434 delavcev. Znatnejše zmanjšanje zaposlenosti beleži gozdnočigarska industrija: od januarja 1938 na januar 1939 za 841 oseb, od decembra 1938 na januar 1939 pa za 1147 oseb. Tudi gradnje zaposlujejo manj delavcev kot pred letom dni in v primeri z decembrom 1938 (za 642 ozi. 2547).

Iz številk za februar je razvidno, da je znašalo število zavarovancev februarja 1939 92.298, kar pomeni v primeri z februarjem 1938 povečanje za 2206 oseb. V primeri z januarjem 1939 je število zaposlenega delavstva naraslo za 2631. Lanski letni prirastek (od februarja 1937 do februarja 1938) je znašal 8031 oseb.

Odstotek bolnikov se je tudi zvišal za 0,22 na 3,11.

Povprečna dnevna zavarovana mezda je narasla od lanskega februarja do letošnjega za 1,23 na 24,93. Skupna dnevna zavarovana mezda je za 165,820 din več kot lani in je znašala 2.301.029,20 dinarjev.

Bilance

Prva hrvatska štedilnica, Zagreb, izkazuje v novem poslovanju povečanje bilančne vsote od 431,5 na 611,8 milij. din delno zaradi povečanja vlog, delno zaradi prenosa prvenstvene glavnice iz starega računa na novo poslovanje in zaradi povišanja reeskonta v novem poslovanju od 2,75 na 4,93 milij. din. V starem poslovanju se je bilančna vsota zmanjšala od 1684,9 na 1474,8 milij. din, predvsem vloge in reeskont. Tudi v novem poslovanju si je zavod že nabral mnogo rezerv, ki znašajo 16,54 milij. din. Čisti dobiček za 1938 znaša 7,5 (7,4) milij. din, od česar gre za rezerve v novem poslovanju zopet 0,5 milij. din.

Hrvatska poljedelska banka, Zagreb. Bilanca tega zaščitnega zavoda za 1938 izkazuje v primeri z letom 1937 znižanje vlog in tekočih računov od 44,7 na 41,1 milij., reeskonta od 2,4 na 2,1 milij. din, med aktivni menic od 8,8 na 7,45,

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes in jutri ob 8 dva vefilma:

Pustolovščine Marka Pola

Garry Cooper v najsilnejši vlogi pustolovca in morjeplovca. To je največkratnejsše filmsko delo zadnjih let v sepija tonu.

Vse za ljubezen

Rolf Wanka in Elen Schwanecke v briljantni opereti. — Rezervirajte vstopnice. Predprodaja dnevno od 18. ure dalje.

Borze

Dne 9. marca 1939.

Denar

Angleški funt 238 oz. 258

Nemški čeki 13,80

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen na 236,10—239,90.

Tudi nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 13,70—13,90.

Grški boni so v Zagrebu beležili 33,50 blago, v Belgradu 32,73—33,33.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 1.812.450 din, v Belgradu 4.875.000 din. V efektih je bilo v Belgradu prometa 432.000 din.

Ljubljana — Tečaj s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2318,00—2356,00
Berlin 100 mark	1756,12—1773,88
Bruselj 100 belg.	733,75—745,76
Curih 100 frankov	995,00—1005,00
London 1 funt	204,65—207,85
Newyork 100 dolarjev	4345,50—4405,50
Pariz 100 frankov	115,45—117,75
Praga 100 kron	149,85—151,35
Trst 100 lir	229,85—232,95

Curih, Belgrad 10, Pariz 11,6625, London 20,6325, Newyork 439,875, Bruselj 74, Milan 23,15, Amsterdam 233,65, Berlin 176,50, Stockholm 106,25, Oslo 103,675, Kopenhagen 92,10, Praga 15,04, Varšava 83, Budimpešta 87,25, Atene 3,90, Carigrad 3,60, Bukarešta 3,37, Helsingfors 9,10, Buenos Aires 101,75, Sofija 540.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 478,50—480,50

v Zagrebu 479 —480

v Belgradu 477 —478

Ljubljana, Drž. papirji: 7% invest. posojilo 102—103, agrarji 62,50—63,50, vojna škoda promptna 478,50—480,50, begluške obveznice 92 do 98, dalm. agrarji 92—93, 8% Blerovo posojilo 102,50—103,50, 7% Blerovo posojilo 95,50—96,50, 7% posojilo Drž. hip. banke 101—102, 7% etab. posojilo 99—100. — Delnice: Narodna banka 7600—7700, Trboveljska 195—205.

Zagreb, Drž. papirji: 7% inv. pos. 102 denar, agrarji 61,75—62,75, vojna škoda promptna 479—480, begl. obv. 92—92,50 (92,50), dalm. agrarji 91,50—91,75, 4% severni agrarji 62,50 denar, 8% Bler. pos. 102 denar, 7% Bler. pos. 96 denar, 7% pos. DHB 101 denar, 7% etab. pos. 99 denar. — Delnice: Narodna banka 7600 denar. PAB 230 denar, Trboveljska 197—205, Gutmann 85—40, Sladk. tov. Bečkerek 450 denar, Sladk. tov. Osijek 85 denar, Osj. livarna 105 denar, Isis 50 blago, Jadranska plova 350 denar.

Belgrad, Drž. papirji: 7% inv. pos. 103 denar, agrarji 63—63,50, vojna škoda promptna 477—478 (477,50), begl. obv. 91,75—92,25 (92), dalm. agrarji 91,50 denar (91,50), 4% sev. agrarji 62,25 denar, 8% Bler. pos. 103 denar (103), 7% Bler. pos. 96—96,75. — Delnice Priv. agrarna banka 232,50—234 (drobni komadi).

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Živinski sejmi

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Smarju pri Jelšah dne 6. marca. vol I. vrste 4,50—5,50, II. vrste 3,50—4,50, III. vrste 2,50—3,50 din, telice I. vrste 4—5, II. vrste 3—4, III. vrste 2—3 din, krave I. vrste 4—5, II. vrste 3—4, III. vrste 2—3 din, teleta I. vrste 5—6, II. vrste 4—5 din, prašiči šepharji 9,50—10,50 din, pršutarji 8—9 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste 10—12, II. vrste 8—10, III. vrste 6—8 din, svinjina 14 din, slanina 16 din, svinjska mast 18 din, čisti med 20 din, neoprana volna 15 din, oprana volna 30 din, goveje surove kože 10 din, telečje surove kože 12 din, svinjske surove kože 8—11 din za 1 kg. — Pšenica 250, ječmen 200, rž 200—250, oves 200 do 250, koruza 150, fižol 300, krompir 100—150, seno 50—80, slama 30—40, jabolka I. vrste 400, II. vrste 300, pšenična moka 325 din za 100 kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 3,50—4,50 din za liter, finiješe sortirano vino pri vinogradnikih 5—7 din za liter.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Lillfi dne 7. marca: vol I. vrste 5, II. vrste 4—4,50, III. vrste 3—3,50 din, telice II. vrste 4—5 din, krave II. vrste 2—3 din, teleta I. vrste 6, II. vrste 4—5 din, prašiči šepharji 7 din, pršutarji 6 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste 12 din, II. vrste 10 din, svinjina 14—16 din, slanina 16—18 din, svinjska mast 18—20 din, goveje surove kože 10 din za 1 kg. — Koruza 140, krompir 75 din za 100 kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 3—4 din za liter.

dolžnikov od 19,7 na 18,36, dočim so lastne neprimernostne ostale nespremenjene na 15,26 milij. dinarjev. Čisti dobiček znaša brez prenosa 0,07 (0,06) milij. din. Glavnica 5,0 milij. din.

Kaštel, tvornica kemičnofarmaceutskih proizvodov v Zagrebu. Pri glavnici 3,0 in bilančni vsoti 9,94 (7,95) milij. din znaša čisti

Mariboru prvi draginjski razred

Dobrot bi bilo deležnih 3271 nameščencev in upokojencev; država bi morala žrtvovati 8,250.000 dinarjev

Iz resničnih potreb državnih nameščencev in upokojencev v Mariboru se je porodila pred leti zahteva, da se Maribor iz sedanega II. prevede v I. draginjski razred. To zahtevo ponavljajo državni nameščenci že skozi dolga leta, podprla jo je mestna občina, pa tudi mariborski obrtniki in trgovci so na svojih stanovskih zborovanjih izrekli besedo za to zahtevo mariborskih državnih uslužbenec. Občina sama je upravičenost zahteve podarila na ta način, da je svojim nameščencem pri urejanju njihovih službenih prejemkov priznala take plače, ki odgovarjajo razmeram I. draginjskega razreda.

Kakor rečeno, je zahteva po prvem draginjskem razredu že stara. Vendar se do sedaj še ni posrečilo državo pripraviti do tega, da bi tudi svojih mariborskih nameščencev popravilo krivico, ki jim je bila prizadjana z zakonom o državnih uradnikih, s katerim je bil Maribor uvrščen v II. draginjski razred. Nekaterim drugim mestom, tako Sušaku, Dubrovniku, je bila krivica popravljena in so bila prevedena v I. draginjski razred, Mariboru pa doslej te želje še niso hoteli izpolniti. Sedaj, ko narodna skupščina razpravlja o novem proračunu in ko bodo na dnevni red zasedanja kmalu prišli finančni zakon in amandmani k njemu, je zopet čas, da se stara zahteva mariborskih državnih nameščencev in upokojencev zopet glasno pove. Naša parlamentarna delegacija z narodnim poslancem Žebotom je že napravila potrebne korake. Poslanec Žebot je že predložil amandman k finančnemu zakonu, ki naj da pristojnemu ministru možnost, da Maribor prevede v I. draginjski razred in s tem ustreže upravičenim željam in zahtevam državnih nameščencev.

Razlogi za prevedbo v I. drag. razred

Državni nameščenci sami in mariborski mestni svet so zahtevo po I. draginjskem razredu dobro utemeljili. Na podlagi zbranih statistik so ugotovili, da življenjske razmere v Mariboru niso takšne, da bi bila upravičena trditev, da je življenje v Mariboru poceni in da zato državnim nameščencem, ki v njem živijo, ne gre pravica zahtevati prejemkov, ki jih imajo nameščenci v banovinskih mestih in v mestih, ki jim je država naknadno priznala I. draginjski razred. Še več: Meja, nagel razvoj mesta in vedno večji dotok okoliškega prebivalstva v mesto povzročajo, da so življenjski pogoji v Mariboru težji in dražji kakor v mestih, ki uživajo ugodnost I. drag. razreda samo zato, ker je v njih sedež banske uprave. Razlogu dra-

gega življenja v Mariboru se še pridruži drug razlog, ki je zaradi obmejnega značaja mesta prav tako važen kot prvi. Na tem mestu smo že poudarili, da je Maribor mlado slovensko mesto, ki ima razmeroma še malo kulturno zavednega meščanstva in zato baš na državne uradnike in upokojence odpade toliko večji kulturni davek in dolžnost kulturnega in narodnostnega udejstvovanja ne le v mestu, ampak tudi v njegovi ožji in širši okolici. Mariborski državni nameščenci je tisti, ki mora danes nositi glavno breme za vzdrževanje naših kulturnih institucij; pogledimo le mariborsko gledališče, pa bomo videli, da tvorijo veliko večino njegovih stalnih obiskovalcev predvsem državni nameščenci, morajo pa opravljati tudi dober del vsega dela v naših prosvetnih, mladinskih in nacionalnih organizacijah, kar je vse zvezano s stroški, ki se jih zaradi svojega mizernega gmojnega stanja državni uradnik skuša otresti, kar je na eni strani razumljivo, na drugi strani pa za naše narodno kulturno življenje velika škoda.

Koliko je v Mariboru državnih nameščencev

Maribor ima razmeroma mnogo državnih nameščencev. Vendar se je pri vprašanju I. draginjskega razreda navajalo previsoko število. Govorilo se je včasih o številu sedem tisoč, vendar drži ta številka le, če prištejemo tudi vse delavce v raznih državnih ustanovah, ki pa pri prevedbi Maribora v I. draginjski razred ne pridejo v poštev, ker določila uradniškega zakona zanje ne veljajo in vsaj neposredno pri zvišanju prejemkov v slučaju prevedbe ne bi bili upoštevani, ker bi bili upoštevani le tisti državni nameščenci, ki so nastavljeni po zakonu o civilnih državnih uslužbenecih, po zakonu o državnem prometnem osebju in po zakonu o ustroju vojske in mornarice. Število teh pa znaša 2071. Od tega odpade na uradnike 869, na zvanikičnike in služitelje 1202. Tem je prišteti še 1200 upokojencev, od katerih je 450 uradnikov in 750 zvanikičnikov ter služiteljev. To nizko število upokojencev se bo marsikateremu zdelo nizko in netočno. Vendar je tukaj treba upoštevati dejstvo, da imamo menda kar 6 različnih vrst državnih upokojencev, ki vse pri prevedbi v prvi draginjski razred ne bi prišle v poštev. Zato je število 1200 precej točno.

Koliko bi državo stala prevedba

Po uredbi o osebni draginjski dokladi državnih uradnikov in upokojencev iz leta 1935 znaša razlika pri dokladi med I. in II. draginjskim razredom pri uradnikih 240 din mesečno, pri zvanikičnikih 190 din, pri služiteljih pa, ki imajo različne stopnje, povprečno 90 din. Upoštevajoč te razlike in število državnih nameščencev in upokojencev raznih skupin in stopenj, bi država za prevedbo Maribora v I. draginjski razred morala za poviške pripraviti skupno 8,250.000 din, od tega 5,244.000 dinarjev za aktivne nameščence. Ta vsota pa nikakor ni tolikšna, da je država ne bi mogla žrtvovati, zlasti ne, ker se ta denar ne bi skril v nogavicah, marveč bi šel v promet, od katerega bi država na raznih posrednih, pa tudi neposrednih davkih dobila vrnjena kaka 2 milijona, tako da bi država v resnici žrtvovala le kakih 6 milijonov dinarjev. To vsoto pa bi v interesu našega socialnega, kulturnega in nacionalnega življenja na naši severni meji morala žrtvovati.

Tudi trgovci in obrtniki bi imeli korist

Ni treba še posebej poudarjati, da od prevedbe v prvi draginjski razred ne bi imeli koristi le državni nameščenci sami, marveč vse gospodarsko življenje in njegove okolice, zlasti pa obrtniki in trgovci, saj bi na novo prišel v promet denar v višini 8 milijonov, kar bi se Mariboru vsekakor močno poznalo.

Vsi vemo, da danes ne živimo v bednih razmerah le nameščenci, državni in privatni, ter delavec, ampak tudi trgovci in obrtniki, skratka ves tako imenovani srednji stan, ki sprito današnjega gospodarskega razvoja, ki ustvarja na eni strani maloštevilno skupino na kapitalu in premoženju močnih posameznikov, na drugi strani pa brezštevno množico proletarcev, gospodarsko vedno bolj propada in se pogreva v revščino, kar gotovo ni v interesu našega zdravega socialnega življenja

in ni v skladu z načeli pravičnega urejenega družabnega reda.

Za mariborsko gospodarsko in socialno življenje je gotovo važna ureditev obrtniškega vprašanja, ki vedno z močnejšo silo prihaja na dnevni red. Na obrtniških zborovanjih zadnjih let je vedno slišati upravičene pritožbe mojstrov in pomočnikov o njihovih gospodarskih pritožbah, ki pričajo, da že davno ne drži več izrek, ki je nastal v zlatih časih obrtniškega stanu, da ima »obrt zlati dno«. V težkih gospodarskih krčih se naše obrtnišvo trudi izboljšati svoj položaj in navaja celo vrsto svojih zahtev, ki bi gotovo pripomogle, če bi bile upoštevane, k izboljšanju. Vendar je treba upo-

števat, da je danes sožitje med raznimi stanovmi tako tesno, da izboljšanje ni mogoče pričakovati le od kakšnih davčnih in zakonskih določil, in da je zato treba seči dalje in globlje ter izboljšati življenjske pogoje vseh stanov, zlasti nameščencev in delavstva, ki bodo imeli z večjimi prejemki možnost večje potrošnje, kar edino more pripomoči k trajnemu in resničnemu izboljšanju gmojnega položaja našega malega trgovca in obrtnika. Zato pa je tudi vprašanje prevedbe Maribora v I. draginjski razred življenjskega pomena ne le za državne uslužbence, marveč prav tako tudi za trgovca in obrtnika. To dejstvo sta oba že tudi spoznala. Spoznala ga naj bi tudi država, ki bi se morala zavedati, da s prevedbo Maribora v I. draginjski razred ne bi odpravila le svojemu uslužbenstvu, marveč tudi obrtniku in trgovcu, pa tudi okoliškemu malokmetijstvu in vrtnarstvu. — S tem bi bil gospodarsko okrepljen mariborski in okoliški srednji stan, kar je za celotno življenje obmejnega mesta vsekakor velikega pomena. Zato pa je tudi potrebno da vsi v poštev prihajajoči faktorji vprašanje prevedbe v I. draginjski razred že vendar enkrat stavijo z dnevnega reda na ta način, da dosežejo ureditev tega vprašanja po željah mariborskih državnih uslužbenec in vsega mesta.

Ena...dve...tri... in hitro izgine

vsaka sled pranja in izpiranja z Vaših rok, če za pranje vporablja te prijetno Albus terpentinovno milo. ALBUS-terpentinovno milo daje z lahkoto in hitro obilno gosto peno.

Albus-terpentinovno milo obvaruje Vaše perilo

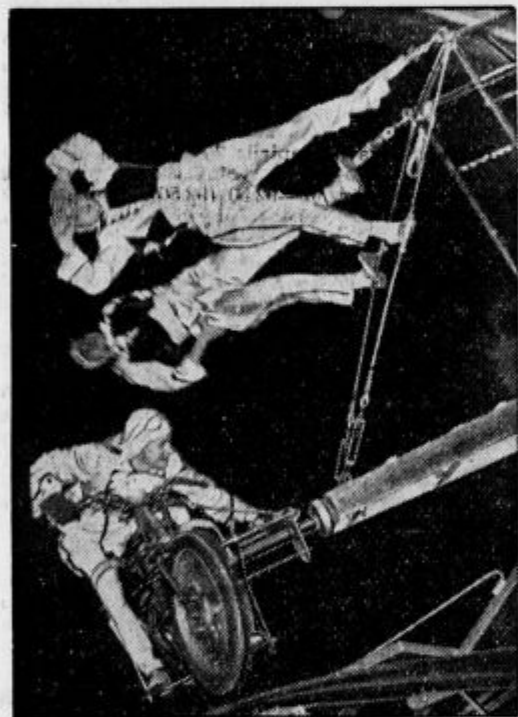
Točna zahvala za uslugo

(Sydney). Po Sydneyu je veliko smeja in zabave vzdignila zgodba, ki se je dogodila guvernerju avstralske države Viktorija, siru Winstonu Dug-u. Nekoč je bil na nadzorovalnem potovanju po nekem jetniškem okolišču, kjer je pregledoval jetnišnice in z njimi združene zavode. Po končanem pregledu se je sam s svojim avtomobilom vračal v mesto. Na cesti ga ustavi znan postopač in ga prosi, če bi se smel nekoliko popeljati z njim. Sir Dug ga je poznal samo toliko, da je sicer dobričina, ki mu pa delo ne diši in ker je hotel biti demokratičen človek, je po daljšem prigovarjanju le privolil in brezdomca sprejel k sebi v voz. Če bi vedel, da je to poleg delomrznosti tudi eden najbolj spretnih žepnih tatov, mu gotovo ne bi izkazal te usluge, še tem manj, če bi vedel, da je

pravkar prišel iz jetnišnice. Toda angleški sir se za življenjski tek pocenega moža toliko podrobno ni zanimal. V družbi sta zdrknili po gladki cesti in ker se je siru guvernerju mudilo, je vozil divje, kolikor je cesta dala, v veliko veselje svojega nepridiprava sopotnika. Toda cestna policija je opazila njegovo divjo vožnjo, začela ga je zasledovati in ga slednjič ustavila. Moral se je legitimirati in nobena sklicevanje na njegovo uradno funkcijo ni nič pomagalo — red je red, zlasti na cesti mora biti za vse enak — policija mu je ukazala, da mora v 48 urah predložiti svoje vozovniške dokumente v svrhu nadaljnjega postopka. Ko je policaj tako vestno popisal prestopke in grešnike, je sir guverner spet s svojim potnikom nekoliko poparjen nadaljeval svojo pot. Preden je prišel v mesto, je potnika odločil, naj gre v božjem imenu, kamor ga nese nemirna kri. Toda postopač se mu je zahvalil z besedami: »Vsako delo je vredno plačila, roka pa roko umiva. Tu imate policajev beležnico! — Sydney se bo še nekaj časa zabaval nad to zgodbo.

Zvon iz biserov in dragih kamenov. V zvonik, ki ga je dala vlti Japonska za neko svojo mednarodno razstavo, je vdelenih 12.000 biserov in 400 diamantov. To razkošno okrasje zvona je izdelala trdnja »Nikimoto«. Oblika in veličina zvona sta posneta po ameriškem zvonu svobode.

Prizor iz angleškega cirkusa

Vozač vozi s svojim motorjem okrog osrednjega stebra, na žici pa se z njim vred v poševni stoji voziča dva artista

L I S T E K

J. Jörgensen:

Laž in resnica življenja

15.

Tako, ljubi prijatelj, morate ti in vsi tvoji misliti o najvišjem stanju človeštva. In gotovo je veliko takih, ki so zadovoljni s takimi nazori.

A kako se je dogodilo Stuartu Millu, temu poštenemu oznanjevalcu koristne morale, ko se je hotel v evojem enaindvajsetem letu veseliti pri misli na zvišeni smot, ki mu je posvetil vse svoje življenje? Pri misli, da bo človeštvo dospelo do najvišje ere? Ne da bi bil razvnet od take misli, potrt je bil; ne da bi se bil veselil, obupal je. Zakaj tako popolnoma srečna človeštvo se mu je zazdelo najbolj osetno in najbolj prazno od vsega drugega...

Stuart Mill si je kmalu opomogel po tem »napadu«, kakor ga sam imenuje. Se dalje je delaval za napredek, čeprav je v globini duše občutil, da je brez haska.

Ko se je postaral, je spisal knjižico z imenom Teizem. In v tej knjižici je pripoznal vero v življenje Boga. In je dejal, da je najvišja dolžnost človekova pomagati tej veri s čistim in dobrim življenjem. In je pripoznal vero v drugo življenje po smrti, ki ga moremo s svojim pozemskim življenjem določiti in uravnavati.

A to izpoved nismo opazili. Rajši smo imeli diletantski materializem in agnostičnem filozofskih zoologov. Zakaj, ljubi prijatelj, zakaj se nismo oklenili Milla, ki je hotel napraviti iz nas teiste?

16.

A znanost — poročes — je dokazala, da je krščanstvo neumno in nemogoče. In ne oziraje se na osebna nagnenja, smo se morali ukloniti določ-

bam znanosti. — Ljubi prijatelj — tudi jaz sem živel v teh plemenitih teorijah! Z Renanom sem obžaloval sam sebe, da sem v žalostnem položaju in moram zavreči vero, ki bi jo bil najrajši ohranil. Sam sebi sem se zazdel mučenik in junak. Ker sem žrtvoval svoje tolažbopolne iluzije na altariju etroge resnice.

Vse to je zelo lepo — a ni prav nič resnično.

Če bi bil zares rad obdržal vero evojih otroških let, čemu sem potem natezal ušesa, ko so jele peti trombe osvobodjenja? In eaj ni bila to lažba, ki sem se ji hotel odreči — ja rma sem se hotel znebiti. Zemljo sem hotel posesti in »prepuštili nebesa angelom in vrabcem«. To je bil bojni klic, to je bilo bojno kričanje! Življenje, sreča, krasota sveta so nam pokazali z viška gore izkušnjav. In smo padli na kolena in smo molili o n e g a, ki je dejal, da nam more dati vse to...

To je razvoj našega in vsega resničnega svobodomiselstva. Vem, da se nekateri zavijajo v filozofski plašč etoičnega resnicoljubja. A vsi odkriti-erčni pesniki, so že zdaj izklepetali skrivnost, tajni nauk nevere. In ta nauk ne pravi: »Danes je prišla resnica na svet«, ampak reče: »Danes je stari pan vstal od mrtvih?«

Verni in neverni so le teoretska imena. Borba je praktična, je borba volje, je borba med voljo duha in voljo mesa, med krščanstvom in poganstvom, med Bogom in svetom, borba med Kristusom in Antikristom.

To je pravo nasprotje: Kristijan ali pogan. Nekateri izmed njih, ki so teoretično neverni, živijo dejanska po krščanski vzgoji, od krščanskih spomilov. A počakaj še ene generacije in videl boš, kakšno bogato poganstvo more vzvevati iz duševnih tal, ki so očistična vseh krščanskih enovi.

17.

A znanost — praviš še enkrat — znanost... Prvič znanost ni določena zakonik, ki bi ga mogli vzpostaviti v vsem obsegu kot protest proti veri. Poznamo znanost, ki ni še nikdar mislila na to in poznamo drugo, ki jo nekateri učenjaki upo-

(Dalje.)

Droline novice

Koledar

Petek, 10. marca: 40 mučencev; Makarij, škof.
Sobota, 11. marca: Sofronij, škof; Krištof Milinski.

Novi grobovi

† V Šoštanju je v četrtek ob 4 zjutraj mirno v Gospodu zaspala gospa Marija Cerovšek, posestnica in gostilničarka. Pogreb blage rajne bo v soboto, dne 11. marca ob 4 popoldne iz hiše žalosti na župno pokopališče v Šoštanju. Naj ji sveti večna luč! Žalujočima hčerka in ostalim sorodnikom naše iskreno sožalje!

Osebnosti

== Diplomirana je bila v est. kozmetični stroki gospa Albina vdova Irgolič.

A. & E. Skaberné
Ljubljana

— V počastitev spomina † škofa dr. Janeza Gnidoveca je darovala Ljudska posojilnica v Ljubljani Sirotišču sv. Josipa v Skopju 10.000 dinarjev.
— Velike priprave za pomladansko sezono v Opatiji. Velikonočni prazniki v Opatiji se napovedujejo zelo živahno in z bogatimi privlačnostmi. Milo vreme zadnjih dni je povzročilo, da je vsa riviera odeta v cvetoče cvetlice. Hoteli in penzionci so že vsi odprti in prijave iz vseh krajev sveta obetajo prav zanimivo in prijetno sezono. Letošnji praznični spored napoveduje za velikonočno, od 2. do 15. aprila, poleg raznih zabav, ki bodo v razkošno okrašenih dvoranah velikih hotelov, tudi teden veselih dogodkov. Od 2. do 10. junija je na sporedu športni teden z velikimi avtomobilskimi tekmami, od 20. do 30. julija pa mednarodni tenisturnir.

— Uradništvo Priv. agrarne banke a. d. filijale v Ljubljani je v počastitev spomina pok. gg. Verbič Franca in Bidovec Ivana mesto vences poslala 630 dinarjev šoli Dolnja Topla Reber pri Kočevju za šolske potrebščine za revne slovenske šolarje.

— Jožefov sejm na Igu. V ponedeljek, dne 20. marca 1939 bo na Igu redni letni živinski in kramarski sejm. Na tem sejmu je posebno živahna kupčija za mlade prašičke. Kupci vabljene. Ta dan vozi iz Ljubljane na Ig avtobus izpred mestnega doma ob 6.

— Prošnje za ribolovna dovoljenja proste takš. Oddelek za davke v finančnem ministertvu je izdal pojasnilo, po katerem so prošnje za ribolovna dovoljenja oproščene vsake takse. O tem je kmetijsko ministertvo po banknih upravah obvestilo vse prvostopne občupravne oblasti.

— Izmenjava glasbenikov med Francijo in Jugoslavijo. Po posredovanju kulturnega atašeya pri našem poslanstvu v Parizu dr. Markovića pride v kratkem do važne izmenjave kulturnih delavcev med Francijo in Jugoslavijo. Dr. Marković je namreč poslal v Jugoslavijo piama, med temi tudi v Ljubljano, naj bi se določili ugodni dirigenti, ki bi s pomočjo francoskih glasbenikov izvajali v Franciji kompozicije jugoslovanskih skladateljev. Obratno pa bi prišli v Jugoslavijo francoski dirigenti, ki bi tu s pomočjo naših orkestrrov izvajali dela francoskih skladateljev. Prvi tak obisk bi našel.

Gasilski kongres v Ljubljani

Od 13. do 15. avgusta 1939

Gasilstvo je danes pri Slovencih tako vkoreninjeno in tako razširjeno, da moramo imenovati njegovo organizacijo eno največjih in najmočnejših naših organizacij. Sedaj šteje naše gasilstvo v vseh svojih enotah (četah) več kot 30.000 izvršujočih članov, ki so razdeljeni na 955 čet oziroma društev. Člani teh društev so po veliki večini sami resni in zreli moške ter uprav radi tega predstavljajo pravo slovensko prostovoljno armado, ki je nimamo nikjer drugje. Ni ga kraja in nimamo pomembnejše vasi, kjer bi danes že ne bilo gasilcev.

Ako upoštevamo etatski, ki je vsaj vsaka leto objavljajo naše gasilske edicije, moramo pač potrditi, da je delo, ki ga naši gasilci opravljajo, ogromna. Nešteti požari so v zadnjih 20 letih in tudi prej uničevali naše narodno premoženje, velikanke škodo so ti požari povzročili ali moramo priznati, da bi ta škoda mogla biti mnogo, mnogo večja, če bi ne bilo naših gasilcev. Dan za dnevom imamo priliko opazovati njihovo požrtvovalno delo, podnevi in ponoči, v burji in dežju, v vročini in mrazu, vedno so takoj in brez pomisleka na razpolago za pomoč, kjer je treba. Res je že v našem narodnem bistvu, da drug drugemu pomagamo v sili, ali organiziramo in pripravljamo pomoč v naših etatskih in umah imamo eno v naših gasilcih. Saj imajo naši gasilci stalne šole in tečaje, v katerih se za svoje človekoljubno delo vedno znova šolajo in urijo ter drug drugega navdušujejo. Čuvarji našega narodnega premoženja, ki je itak skromno, zaslužijo vso našo pažnjo in pomoč.

Nekdaj smo se za svoje gasilstvo morda prenašali brigali, morda smo imeli preveč predsodkov napram njim. Moramo pa seveda tudi reči, da je bila podoba, kakor da za nas take reči niso. Mnogočkrat so bile temu krive ne samo razmere v gasilstvu, ampak tudi dogodki, ki smo jim bili dan za dnevom priča. Tudi niso bili vsi moške, ki so pri vodstvu slovenskega gasilstva sodelovali, vselej taki, da bi mogli o njih imeti najlepšo sodbo. Pred vojno so ponekod pod vplivom vodilnih mož požarne breme bile celice protinarodne propagande (na bivšem Stajerskem), ponekod so jih znali vpreči v strankarsko politični voz (gasilci so morali leta 1931 in 1935 s svojimi gasilskimi vozovi voziti volivce na volišča).

Danes je pa v vsakem pogledu boljše. Sedanje vodstvo slovenskih gasilcev se trudi in prizadeva, da vse elabo odpravi. Sledovi tega prizadevanja se že kažejo. Številni tečajji, sestanki, prireditve itd. kažejo, da se razmere hitro obračajo na boljše in prepričani smo, da bodo pod dobrim in modrim vodstvom kmalu urejene. Gotovo je, da danes ni

pravil znameniti francoski dirigent Rene Bathon, ki je ljubljancem že znan iz zadnjega uspelega gostovanja. Mi bi želeli, da bi tudi v Francijo poslali naše najboljšie dirigente, ki bi tam izvajali res naše prvovrstne skladbe in da se ne bi jugoslovanske, najmanj pa slovensko gostovanje v Franciji omejilo le na ozek krog umetniške tvorčnosti, ki nas še dolgo ne more v Franciji dostojno predstavljati.

— Pomladanska potovanja: v Italijo od 17. do 31. marca; potni list skupen. — V Prago na pomladanski velesjem od 10. 15. marca; potni list skupen. — Vsa natančnejša pojasnila dajejo poslovainice Putnika.

— Šoferski izpiti za poklicne šoferje in samovozače bodo za okraje Kranj, Radovljica in Škofja Loka v četrtek, dne 6. aprila ob 8 pri okrajnem načelstvu v Kranju. Pravilno opremljene prošnje je treba pravočasno vložiti pri okrajnem načelstvu v Kranju.

— Vlomi po deželi. V okraju Laško sta se v hišo Jakoba Gozdnika v Zagrebnu pri Sv. Krištofu vihatopila dva potepuha. Ukradla sta srebrno moško uro in damsko srebrno uro z verižico, dolgo okrog 25 cm. Naslednji dan sta obiskala tudi hišo posestnika Karla Kneza v Selu pri Laškem. Tam sta ukradla nikljasto uro, par novih moških čevljev, telovnik, denarnico in listnico, v kateri je bilo 400 dinarjev. — V Voklu pri Kranju so neznani zločinci vdrli v hišo Franceta Škerjanca in ukradli iz omare v spalni sobi 1300 dinarjev in rjavo listnico. V družbi vlomilcev je bila tudi neka okrog 30 let stara ženska, ki so jo ljudje prejšnji dan videli v družbi obeh vlomilcev v nekem gozdiču pri Spod. Brniku. Po sledovih so ugotovili, da je eden izmed vlomilcev nosil gumijaste Bat'a čevlje, drugi pa navadne čevlje z gumijastimi petami.

Puhmann-ov čaj

ublažuje kašelj in razkrajja sluz

Dobiva se v vseh lekarnah. Orig. zavitek 125 g Din 37.-

Ogl. reg. br. 1503/1936

— Poskusen samomor. S samokresom si je pogol kroglo v prsi z namenom, da si vzame življenje, mlad fant Košir Izidor, krojaški pomočnik, sin gostilničarja v Prečni. Fant je bil po strelu še precej pri moči. Naložili so ga na voz in ga prepeljali v Kandijo v bolnišnico.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

Gluhonemi na grobu svojega dobrotnika

Naši javnosti so iz dnevnega časopisa že znani propagandni nastopi Društva gluhonemih v Ljubljani. Z nastopi po vseh večjih krajih Slovenije je Društvo gluhonemih dovolj jasno pokazalo koristnost izobraževanja gluhonemih mladine po zavodih ter možnostih gluhonemih za praktično življenje. Povsod so imeli nabito polne dvorane in povsod so dosegli veliko razumevanja. Javnost je spoznala, da se gluhonemi ne uče po zavodih kretanja, temveč živega govora. Prav tako važno je bilo novo spoznanje, da se gluhonemi usposablajo na zavodih za samostojno preživljanje. Namen vseh teh nastopov je bil, doseči pri oblasteh povečanje ljubljanske gluhonemice.

Za svoj zadnji nastop si je Društvo gluhonemih izbralo Ribnico. V dvorani »Pri Cenetu« bodo nastopili 11. marca, to je v soboto zvečer ob 8, ter v nedeljo 12. t. m. ob 3 popoldne. Na programu je predavanje iz življenja gluhonemih. Predaval bo znani ljubljanski tiskarnar g. Ciril Sitar,

več samo za šalo ali za kratek čas biti slovenski gasilec.

Za letos pripravljajo slovenski gasilci svoj veliki nastop v Ljubljani. S tem nastopom hočejo pokazati svoje resno prizadevanje za zboljšanje razmer v svoji organizaciji in tudi pokazati, da nameravajo pri izbrazbi svojih članov hoditi po novih potih, da se dobro pripravijo za vse velike naloge in dolžnosti, ki jih imajo in ki jih še čakajo. S tem velikim nastopom hočejo tudi dati korajžo drug drugemu pri resnem šolanju in urjenju v svojih domovih in pri resnih nastopih.

Ko bi Slovenci pred desetimi ali še več leti pozevili gasilstvu vsaj malo tiste skrbi kakor v zadnjem času, bi morda bili že daleč naprej. Kar se ni storjeno, se ni zamujeno. Se je časi! Bodimo zvesti podporniki našim vrlim gasilec in pomagajmo jim vsi, da bo njihov letošnji kongres v Ljubljani prava manifestacija naše narodne zavesti, pa tudi izraz hvalečnosti za vso požrtvovalno delo, ki ga gasilci med nami opravljajo.

Nad tisoč umorov v enem letu

Nad tisoč ljudi se je v Jugoslaviji preselilo s tega sveta po krivdi drugih v leto 1937, vsaj statistika nam pove, da je bilo v tem letu toliko obsojden zaradi umorov. Število tistih, ki bi se lahko živeli in morebiti veliko koristnega naredili, pa je gotovo veliko večje, ker v tem tisočju niso zapopadeli vsi tisti, ki so zgubili življenje po nezvestni krivdi drugih zaradi neprevidnosti ali po nesreči, kakor tudi ne tisti, ki so si sami vzeli življenje.

Na področju belgrajskega apelacijskega sodišča je bilo leta 1937 obsojenih 334 oseb zaradi umorov, leta 1936 379, leta 1935 290, leta 1934 269 in leta 1933 256. Na drugem mestu je Južna Srbija, kjer je bilo leta 1937 obsojenih zaradi umorov 204 oseb, leta 1936 244, leta 1935 293, leta 1934 181 in leta 1933 202.

Na tretjem mestu je Hrvaška in Slavonija s Sremom, kjer je bilo leta 1937 166 obsojden zaradi umorov, leta 1936 197, leta 1935 133, leta 1934 144, leta 1933 125.

Bosna in Hercegovina sta na četrtem mestu. Leta 1937 108, leta 1936 80, leta 1935 105, leta 1934 103 in leta 1933 89. Sledi Vojvodina, kjer je bilo leta 1937 79 obsojden zaradi umorov, leta 1936

82, leta 1935 68, leta 1934 62 in leta 1933 73. — Črna gora, ki je glede drugega kriminala na zadnjem mestu, kaže glede umorov slabo sliko, ker je v primeru s številom njenega prebivalstva 86 obsojden zaradi umorov v leto 1937 velika številka. Leta 1936 je bilo 38 obsojden, leta 1935 12, leta 1934 33 in leta 1933 28.

V Sloveniji je razmeroma malo umorov in se število umorov iz leta v leto manjša. V leto 1933 je bilo zaradi umorov obsojenih 33 oseb, leta 1934 28, leta 1935 25, leta 1936 in 1937 pa je bilo obsojenih zaradi umorov 19 oseb. Čelo Dalmacija, ki poleg Črne gore nima dosti drugega kriminala, stoji slabše kakor Slovenija. V leto 1937 je bilo v Dalmaciji 23 obsojden, leta 1937 37, leta 1935 12, leta 1934 23 in leta 1933 27.

Če seštejemo vse obsojden zaradi umorov v vsej državi, vidimo, da je stanje iz leta v leto slabše. Leta 1933 je bilo 831 obsojden, leta 1934 843, leta 1935 938, leta 1936 1056 in leta 1937 1059. Glede detomorov je v leto 1937 prednjačila Bosna in Hercegovina, kjer je bilo 15 obsojden zaradi detomorov, sledi Južna Srbija s 13, Srbija z 12, Hrvaška s 11, Dalmacija s 10, Vojvodina s 7, Slovenija s 3 in Črna gora z 2 obsojdena zaradi

Po državi

* V Dalmaciji imajo sneg. Preteklo sredo se je vreme po vsem našem Primorju nenadoma spremenilo. Ponoči je začelo deževati, proti jutru pa je zapihala močna burja s hitrostjo 80 km na uro. Vsi parniki so prihajali z velikimi zamudami. V Zagori je padal sneg in so vse planine pobeljene. Zaradi hude burje je bil ustavljen železniški promet med Splitom in Sinjem.

* Občina brez potrjenega proračuna. V Koprivnici na Hrvaškem je bila zadnja seja mestnega zastopa pred štirimi meseci. Na tej seji je bil sprejet mestni proračun za tekoče preračunsko leto. Čeprav je banska uprava začetkom letošnjega leta vrnila preračun z naročilom, da se še enkrat razpravi o preračunu na plenarni seji, doslej še ni bila sklicana seja. Tako mestna občina nima svojega preračuna za tekoče preračunsko leto niti zdaj, ko bi moral biti potrjen preračun že za leto 1939-40. Mestni župan Ključka je izjavil, da je že preteklo leto prošil bansko upravo, da bi razrešila nekatere mestne zastopnike, ki otežkočajo delo mestnega sveta. V začetku februarja letos je župan svojo prošnjo ponovil, pa ji ni bilo ugodeno. Zato je sklenil, da ne bo sklical mestnega sveta, dokler ban. uprava ne bo ugodno rešila njegove prošnje.

* Železniška nesreča v Bosni. Na železniški postaji Ustiprača v Bosni se je zgodila te dni nesreča. Trčila sta dva tovorna vlaka. Vlak iz Medjedje je zavozil na isti tir, na katerem je stal vlak, ki je privozil iz Sarajeva. Strojvodja ni mogel pravočasno ustaviti in sta bili ob trku obe lokomotive hudo poškodovani. Tudi nekaj vagonov je poškodovanih. Preiskava je dognala, da je nesrečo zakrivil kretnik.

* Aretiran mazač. V Preči pri Rogatici so aretirali mazača Džemala Delalica, ki se je izdal za učenca Sade Sadikovića in je različna »zdravila«, ki jih je sam kuhal, prodajal za drag denar. Da Deladić ni ravnal v dobri veri, ampak je ljudi goljufal, se vidi iz primera, da je s svojimi »zdravilnimi« tekočinami prevzel zdravljenje neke gluhoneme deklice.

* Ubij zaradi 15 dinarjev. Pri vasi Vagovini blizu Čazme, okraj Bjelovar, sta se zaradi 15 din din strela cigana Miško Bogdan in Peter Bogdan. Miško je zadel Petru štiri smrtne udarce z ostrino sekire in je Peter na mestu obležal mrtev. V pretep se je vmešalo 15 ciganov in cigank, ki so vsi lažje ranjeni.

* Napaden veleposestnik. V banjaško bolnišnico so prepeljali 50 letnega veleposestnika Asima Husedžinovića iz Mašića blizu Banja Luke. Našli so ga zjutraj v nekem potoku vsega pobitega. Ugotovili so, da sta veleposestnika prejšnjo noč napadla dva kmeta, ki sta bila z njim že dalj časa sprta. Oba so rožnikari aretirali.

* 26.000 dinarjev so odnesli neznani vlomilci, ki so vlomili v blagajno neke zagrebške trčve v Varšavski ulici. Zločinci so z dvorišča vdrli v klet, odkoder so prišli v prizemlje in v poslovne prostore trčve, v katerih je blagajna. Blagajno so navratili in odnesli 26.000 dinarjev.

* Oče ubil zapeljivca svoje hčrke. Pred dvema letoma je v bližini vasi Bingule pri Sremski Mitrovici zagrešil gostilničar Milenko Brašanec nasilen zločin nad 16 letno hčerko kmeta Ilije Srečiča. Dekle zločina ni naznanila in zadeva je bila pozabljena. Te dni pa je hčerka vse priznala svojemu očetu, ki je sklenil, da se bo maščeval. Poklical je Brašanca v svojo hišo na važen razgovor. Ko je Brašanec prišel, mu je Srečič povedal zgodbo svoje hčrke. Nastal je prepir, med katerim je Srečič z nožem zabodel Brašanca, ki je bil tak mrtev.

* Da bi maščeval svojo hčer... Pančevsko sodišče je obsojilo na leto dni strogega zapora 72 letnega Kosto Fogaraša iz vasi Sv. Mihajla, ker je na cesti streljal na Ekaterino Feredinski in jo ranil. Predzgodovina dejanja je tale: pred 20 leti je prišel ruski begunec Nikola Feredinski v vas Sv. Mihajlo. Fogaraševa hčerka Danica, ki je bila poštarica, se je zagledala v Rusa, ki se je z njo zaročil. Danica je celo svojo hišo prepisala nanj. Feredinski pa se je pozneje izneveril Danici in se je poročil s poštno uradnico Ekaterino, ki je bila dodeljena Danici. Tega razočaranja Danica ni hotela preživeti in se je zastrupila. Stari Fogaraš, ki je bil prepričan, da je Ekaterina kriva smrti njegove hčrke, je sklenil, da jo bo ubil. Strel, ki ga je sprožil nanjo, pa jo je lažje ranil.

Ljubljana, 10. marca

Gledališče

Drama: Petek, 10. marca: Zaprtje. — Sobota, 11. marca ob 15: »Hlapci«. Izven. Znižane cene; ob 20: »Žene na Niskavuorijus«. Izven. Znižane cene. — Nedelja, 12. marca ob 15: »Hollywood«. Izven. Znižane cene; ob 20: »Upniki, na plan!«. Izven. Znižane cene.

Opera: Petek, 10. marca: Zaprtje. (Gostovanje v Celju: »Trubadur«). — Sobota, 11. marca: »Jesenski manevri«. Red A. — Nedelja, 12. marca ob 15: »Ero z onega sveta«. Izven. Znižane cene; ob 20: »Anča«. Izven. Znižane cene.

Radio Ljubljana

Petek, 10. marca: 11 šoleka ura: Obisk v tovarni gumastih izdelkov »Semperit«. Dialog v obliki reportaže (vodi g. M. Demšar) — 12 iz naše narodne zakladnice (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Opoldanski koncert Radij. orkestra — 14 Napovedi — 18 Ženska ura: Otrokova igra in igrača (ga. Ivanka Velikonja) — 18.20 Igračke (plošče) — 18.40 Francoščina (g. dr. St. Leben) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 O naših izseljencih (g. Jože Premrov) — 20 Koncert Radij. orkestra — 21.15 Pesmi skladatelja Srečka Koporca, poje gđe. Vida Rudolfova, pri klavirju gđe. Herta Seifert — 22 Napovedi, poročila — 22.30 Angleške plošče.

Drugi programi

Petek, 10. marca: Belgrad: 20 Zagreb — 21 Shakespearejev »Beneški trgovec« — 22.15 Sodobna gl. — Zagreb: 20 Madrigalisti — 21.20 Kitari — 21.45 Istrske narodne — 22.20 Plesna gl. — Solija: 19.30 Puccinijeva opera »Turandot« — Praga: 19.25 Češki narodni potpuri — 20.25 Ork. konc. — Varšava: 19 Pisan konc. — 21 Zbor — 21.15 Simf. koncert — Budimpešta: 20.10 Dunaj — 22.30 Cig. ork. — 23.30 Jazz — Trst-Milan: 17 Prenos iz akademije sv. Cecilije — 21 Opereta — Rim-Bari: 21 Simf. konc. — Florencia: 20.30 Wagnerjeva opera »Tristan in Izolda« — Dunaj: 20.10 Filh. konc. Kö-nigsberg: 20.10 Cirkus — Hamburg: 20.10 Komorni konc. — Köln: 21 Komorna opera »Bagdadski briv« — Stuttgart: 20.30 Slušna slika »Od izvira Rinke do Kolpe« — 21 Simf. konc. — Beromünster: 20 Verdijeve opera »Rigoletto« — Strassbourg: 19.30 Nar. gl. — 21.30 Charpentierjeva glasba.

Prireditve in zabave

Vstopnice za nedeljsko predstavo Stolne pravde se dobivajo danes in jutri tudi v pisarni »Pax et bonum« v prehodu v frančišk. samostana.

Drevi bo v Filharmonični dvorani eden najlepših in najpomembnejših letošnjih solističnih koncertov. Nastopil bo slavni pianist Nikolaj Orlov, ki bo z največjo umetniško pretnostjo in dovršenostjo izvajal pomembna dela svetovne literature — na novem Beethovenovem klavirju. Začetek točno ob 20 v veliki Filh. dvorani. Predprodaja vstopnic v knjižarni Glasbene Matice.

Tudi slavni Paganini je napisal celo vrsto kitarskih kompozicij. Od teh jih je 140 še danes ohranjenih. Dve Paganinijevi deli bo izvajal Stan-ko Prek na svojem solističnem kitarištem včeraj v ponedeljek, dne 13. t. m. ob 20 v mali Filharmonični dvorani.

Sestanki

Sestanek zdravniškega odseka SKAS bo jutri v soboto, 11. marca ob pol devetih zvečer v prostorih starešinstva, Miklošičeva 5. Zdravniki, člani SKAS vljudno vabljene!

Društvo »Dom in šola« na III. državni realni gimnaziji v Ljubljani bo priredilo v soboto, dne 11. marca t. l. ob 20 v gimn. telovadnici roditeljski sestanek. Predaval bo g. profesor dr. Jože Lovrenčič: »O srčni kulturi«. Starši odnosno njih namestniki se vljudno vabijo, da se tega sestanka udeležijo v čim večjem številu. Vstopnine ni.

Redni občni zbor Društva prijateljev pravne fakultete v Ljubljani bo v soboto, dne 18. marca t. l. ob pol 17 v dvorani št. 79 justične palače v Ljubljani.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič.

detomora. V letu 1936 sta Srbija in Bosna imeli enako število obsojden: 26, Hrvaška 19, Južna Srbija 9, Slovenija in Dalmacija po 6, Vojvodina 3 in Črna gora 1. V letu 1935 je prednjačila Južna Srbija, kjer je bilo 27 obsojden zaradi detomorov, Bosna in Srbija sta imeli po 18 obsojden, Hrvaška 14, Slovenija 8, Dalmacija 7, Vojvodina 3, Črna gora pa nobene obsojden. Leti 1934 in 1933 sta bili glede detomorov po vseh pokrajinah ugodnejši, ker vse obsojden v enem in drugem teh let niso prekoračile števila 10.

Anekdota

Pri medicinskem izpitu sta izpraševala dva sloveča dunajska zdravnika, ki sta bila v vseh ozi-rih zelo različna: profesor Langer je bil natančen in korekten, profesor Hyrtl pa izredno velikopotezen. Kandidat je dobil od Langerja stegenico, od katere je bilo videti samo en konec in bi moral povedati, ali je stegenica od moža ali ženske, od desne ali leve noge. Ko je kandidat odgovoril, je vzel Hyrtl kost in jo pokazal kandidatu v vsej njegovi dolgoti: »Ali mi morete sedaj, ko vidite celo kost, povedati še, kakšne bolezni je imel ta človek, kako se je pisal in s kom je bil poročen?«

»Ne, ljuba moja, tu v sobi ne najdem nobenega klobuka.«

Ljubljana

Boj med mesarji in trgovci z živino

Ultimat trgovcev ljubljanskim mesarjem

Poročali smo že o boju ljubljanskih mesarjev, ki ga bijejo s trgovci z živino. Da bi zvedeli za pravi vzrok tega boja, smo se obrnili na mesarje, od katerih smo dobili naslednje podatke:

Povod za naš nastop proti trgovcem z živino je dala odredba banske uprave, ki je odredila, da se prešči iz drugih banovin smejo prodajati za javno ali zasebno porabo samo zaklani, omavžani in očisti. Tako bi bili mesarji primorani prodajati slanino s kožo, v interesu konzumentov pa je, da dobe slanino brez kože.

Da zaščiti samega sebe in konzumente, so bili mesarji prisiljeni pričeti z lastnim nakupom preščev. Res pa je, da je banska uprava zadnjič o milila odredbo glede načina klanja in dovolila, da se smejo prešči devati iz kože. Vzrok, da je prišlo do tako ostrega spora, je pa dalje v tem, ker smo uvideli, da obstoja med trgovci z živino (tudi dogovor (kartel) in smo bili prisiljeni plačevati prešče po 12.50 din za 1 kg žive teže. Ta dogovor je najbolj izprijan v slučaju g. Boca, ki se je pojavil — kot četrti na ljubljanskem trgu. Tedaj so trgovci z namenom, da preprečijo konkurenco, šli s ceno za 2 din navzdol. Ker niso uspeli, so vzeli g. Boca v kartel in cena preščev je spet narasla za 2 dinarja. Enak slučaj se je ponovil z g. Kmetičem iz Kranja, ki je preskrbel ljubljanski trg s cenejšimi prešči. Takoj so trgovci vrgli gotovo količino na kranski trg, kjer so prodajali prešče po 8 do 9 din za kg, medtem ko so v Ljubljani zahtevali 10 do 11 dinarjev. Navedemo še slučaj iz Zagreba, kjer je tamkajšnji trgovec prodajal prešče po 9 din žive teže, v Ljubljani smo jih pa plačevali po 12 din. Zato smo se uprli njihovu diktatu in jim prigovarjali, naj znižajo cene, toda na vse te naše trditve so odgovarjali trgovci: »Pa prodajte meso in slanino dražje.« Prepričani smo bili, da bodo trgovci uvideli, da ne gre cene navljati navzgor, pa smo se motili. Zato smo bili prisiljeni do samoočrambe in stopili smo v direktni stik z živinorejci, ker moremo le na ta način

vzdržati ravnotežje pri ceni blaga, ki prihaja v poštev za prodajo. Prišli smo z lastnim nakupom preščev. Zato je ostala trgovcem z živino velika zaloga preščev, ki jih niso mogli vnovčiti. Začeli so s podrobno prodajo na neki stojnici v Šolskem drevoredu. Kupovalci pa morejo kupiti slanino le, če kupijo meso, glavno in noge po isti ceni. Na to posebej opozarjamo kupujoče občinstvo, ki naj bo prepričano, da ti trgovci ne prodajajo slanine iz obzira do občinstva, ampak zgolj iz konkurenčnih namenov proti nam. S tem nas hočejo prisiliti, da bi mi zopet kupovali pri njih. Toda odločili smo se, da bomo svoj boj nadaljevali vse dotlej, dokler tudi trgovci z živino ne popuste pri cenah, da bomo mi od svoje strani mogli nuditi cenejše blago.

Mesarji smo zadnja leta že itak hudo prizadeti z javnimi dajatvami, posebno pa še zaradi nalezljivih bolezni pri živini, zavoljo katerih smo imeli največ škodo vprav mesarji. Tudi zaradi postreženih odredb so za mesarje narasli večji stroški za dovoz in dogon živine, medtem ko jim je bil na drugi strani tudi otežkočen nakup, ker ni bilo rednih sejmov. Gre torej pri tem vprašanju za to, da se gospodarske težave porazdele tudi na ramena trgovcev z živino.

Pri načelnstvu mesarske zadrage smo zvedeli, da je večerj zadruga prejela od trgovcev pismo, v katerem ji sporočajo, da bo bodo dobili ponedeljek, 13. t. m., dva vagona preščev, ki jih ponujajo v nakup, in sicer križance po 9.25 din, sremce pa po 9.75 din za kg žive teže franco Ljubljana iz vagona tehtane. Trgovci pišejo dobesedno: »Prosimo, da nam v teku tega tedna pismeno sporočite, če ste pripravljeni prevzeti ta dva vagona po navedenih cenah, ker bi bili v nasprotju s našim slučajem na žalost zopet primorani vnovčiti tudi to blago z dodatno prodajo na trgu.« To pismo izgleda kot nekak ultimat trgovcev ljubljanskim mesarjem.

Cestni promet na prelazu Dunajske ceste

Na železniških prelazih se je zgodilo že nešteto nesreč. Velik odstotek teh nesreč pa so zakrivil ponesrečeni sami, ker niso pazili na železniške signale in se niso ozirali na svarišča železniških uslužbencev. Če mimogrede pogledamo uslužbenca na železniškem prelazu na Dunajski cesti, mislimo na prvi hip, da imajo ti uslužbenci prav prijetno službo. Če si pa natančno ogledamo njihovo službo, spoznamo, da morajo tisti, ki jo opravljajo, imeti želczne živce. Zapornice morajo biti po predpisih pravočasno zaprte in tudi odprte in teh predpisov se morajo uslužbenci točno držati. Ljudje ne pomislijo na te predpise, ampak godrnjajo in zabavljajo na uslužbenca, kakor bi bili ti krivi, da je cesta zaprta. Ko se zapirajo zapornice, uhajajo ljudje čez progo in vprav to dejstvo je že povzročilo mnogo nesreč. Zelo predrzni so tudi vozniki na vozovih in avtomobilih, ki dostikrat hočejo s svojimi vozili čez progo, ko so zapornice že napol spuščene. Tudi mekarice z vozilki v tem oziru ne zaostajajo. Če bi to občinstvo bolj pazilo na signale in upoštevalo svarišča uslužbencev, bi bilo število nesreč manjše.

Poglejmo nekoliko statistiko o prometu čez prelaz na Dunajski cesti. Vsak dan gre čez prelaz nad 900 navadnih voz in živine, nad 200 avtomobilov, nad 180 motornih koles, nad 8700 biciklov ter nad 8000 pešcev. Po vseh treh progah gre čez dan 60 do 65 vlakov, ponoči pa 50 do 55. Razen tega je treba upoštevati tudi pogosto premikanje garnitur. Če vse to seštejemo, dobimo, da je zapornica v 24 urah zaprta skupno nad 5 ur. Cestni promet pa se tudi čedalje bolj širi zaradi tega, ker se bežirajski okraj vedno bolj razširja. Treba je pomisliti, da ima Ljubljana onstran proge veliko železničarsko stanovanjsko kolonijo, topničarsko vojašnico, ljudsko, meščansko šolo in realno gimnazijo, v katero hodi čez prelaz 500—600 dijakov dnevno, dalje Stadion, igrišče »Ljubljanec«, kjer se zmerom večje prireditve.

Naši poklicani in nepoklicani strokovnjaki se že dolgo časa prizadevajo, kako bi rešili vprašanje tega cestnega prelaza. Naj bodo te vrstice skromen doprinos k vzpodbudi, da bi se to vprašanje čimprej uspešno uredilo. Občinstvo pa naprošajo železniški uslužbenci na prelazu, naj vestno pazi na njihove signale in naj jim ne otežuje še bolj že itak naporene in odgovorne službe.

1 Postna pridiga prevz. g. škofa dr. Rožmana bo drevi ob pol 7 v stolnici. Pred pridigo ob tridesetih 7 bodo litanije, nato pa križevi pot s petjem. Verniki vljudno vabljeni k številni udeležbi.

1 21 prosvetnih večerov je priredila Prosvetna zveza v zimski sezoni 1938-39. V zadnjem prosvet. večeru je dr. M. Justin obujal prav za-

mlnive spomine na svetovno vojno in risal dogodke, ki jih je doživljal kot vojaški zdravnik v 17. pešpolku. Največ prosvetnih večerov je bilo posvečenih naši samobitnosti. Marsikatero skrito zgodovinsko zrno je zagledalo zopet svetlobo in marsikateri znanstveni izsledok iz naše zgodovine je prišel iz teh večerov na dan in se populariziral med našim ljudstvom. Omenjamo le sledeča predavanja: dr. Mal: Naše državopravne starine. Delo je izšlo že v nemščini. Prof. Silvo Kranjc: Važni dogodki v zgodovini slovenskega naroda. — Dr. A. Kuhar: Skrb velikih narodov za svojo kri v tujini. — Prof. dr. Pavel Blaznik: Naseljevanje Slovencev (izšlo kot posebna knjižica). — Dr. Ivo Česnik: Nacionalna in mednarodna usoda Slovencev in Slovenije (izšlo v posebni brošuri). — I. Weider: Sv. Ema slovenska svetnica itd. — S tem je Prosv. zveza naredila važno kulturno nalogo, da je po svojih ljudskih prosvetnih društvih seznanjala najširše plasti z našo preteklostjo. S takim delom se ne more ponasati nobena organizacija. Želimo le, da bi tudi bodoči program obsegal kaj sličnega. Ljubljana sama je tudi odnesla velik duhovni dobiček od teh prosvetnih večerov, ki so za to sezijo zaključeni.

1 Prehrana v zdravju in boleznih, edinstvena knjiga v slovenskem jeziku, ki jo je po dolgoletni praktični napisi dr. L. Merčun in izdal v samozaložbi. Cena knjigi 20 din. Dobi se pri založniku in v knjigarnah Bamberg in Nova založba.

1 Občni zbor »Stavbne zadruge Slomškov dom v Ljubljani r. z. o. z.« bo v četrtek, 16. marca ob 5 popoldne v posvetovalnici Jugoslovanske tiskarne z nastopnim dnevnim redom: 1. Poročilo načelnstva, 2. poročilo nadzorstva, 3. potrjenje računškega zaključka za leto 1938, 4. slučajnosti. Člani vljudno vabljeni! Načelnstvo.

1 Za pokojnim dr. Ivanom Oražnom bo sv. maša zadušnica ob obletnici njegove smrti v soboto, 11. t. m., ob 9 v frančiškanski cerkvi. — Po sveti maši se zberemo vsi, ki uživamo njegove dobrote, na dvorišču Oraž. dij. doma (Wolfova) h kratki komemoraciji.

1 Angleško društvo v Ljubljani sporoča, da bo s 15. marcem t. l. otvorilo dodatno k svojim tečajem angleškega jezika še perfekcijski tečaj angleškega jezika in tečaj o angleški literaturi. Oba tečaja bo vodil nastavnik na univerzi v Ljubljani g. Lawrenson. Prijave interesentov se sprejemajo v društveni knjižnici Kralja Petra trg 8 to soboto 11. t. m. in prihodnjo sredo 15. t. m. od 18 do 19.

1 Mornarska večerja! Združene bivših mornarjev vabi svoje članstvo, somišljenike in ostalo občinstvo na mornarsko večerjo, ki jo priredimo drevi v gostilni »Ražem« Zahajk 3. Jedilni list: polenovka na mornarski način, polenta in radič. — Nasvidenje!

1 Samarijani in samarijanke društva R. K. pozivamo vas da vrnete vse uniforme in halje, v petek 10. in v ponedeljek 13. t. m. Sprejemalo se bo v samarijanski sobi Stari trg 19-I. od 18 do 20.

Celje

c Na ponedeljskem koncertu ljubljanske Glasbene Matice v Celjskem domu so na sporedu med drugim tudi trije samospevi g. Mirce Sancinove. Naslovi teh samospevov so: Trenotek, Mene ni pozeza kosa in Pomlad je prišla. Glavno besedo na tem koncertu bo imel pevski zbor Glasbene Matice, ki ga bo vodil ravnatelj Mirko Polič. — Na koncert opozarjamo, sedeži se dobe v knjigarni Goričar v Celju in koncert bo v ponedeljek 13. t. m. ob četrta na 9 zvečer.

c Vsem hotelskim, restavracijskim in kavarnskim uslužbencem v Celju. V naših natakarskih vrtah se opazuje stalno neka malodušnost, strah pred organizacijskim delom. Malokateri je tako podjeten, da bi si upal organizirati svoje tovariše in tovarišice. V vseh časopisih se vedno čitajo ankete obrtnikov, trgovcev, gostilničarjev in drugih, o starostnem in bolniškim zavarovanju in v primeri onemoglosti. Ti tovariši in ti tovarišice, pa greš mimo teh vrtic, kakor da je to nepotrebno. Seveda, saj plačujemo, oziroma plačajo to naši delodajalci, ali kaj nam to koristi, kar nam nudi Okrožni urad. Ali ne bi bilo dobro, če si mi ustvarimo samopomoč z dogovorom naših delodajalcev? Ali res ni mogoče, da si ustvarimo prepotrebno nam organizacijo, pa ne na podlagi raznih nemirnežev, ampak na podlagi humanitarnosti. Zato vas pozivamo na delo in obenem prosimo delodajalce, da nam ne onemogočijo naše organizacije, ampak da nas podpro v vseh ozirih. Vabila za sestanek se bodo osebno delila. Pripravljeni odbor.

c Občni zbor Državne krajeve zaščite dece in mladine v Celju je bil v sredo ob 8 zvečer v mali dvorani Narodnega doma. Predsednica se je v uvodnem govoru zahvalila vsem dobrotnikom, ki podpirajo zaščito, spomnila pa se je tudi pokojnega ustanovitelja in dolgoletnega predsednika zaščite skladatelja dr. Antona Schwaba. Posebno zanimivo je bilo poročilo šolskega upravitelja g. Janka Kramarja. Društvo so v preteklem letu podpirali le domači dobrotniki ter pripomogli, da je društvo pomagalo najbolj potrebnim otrokom. V preteklem letu je zaščita mnogo pomagala v živili. Največje karitativno delo je zaščita izvedla z Miklavževim obdarovanjem. Na predlog revizorjev je prejel obdarovane, blaginščarka pa pohvalo. Izvoljen je bil dosedanj odbor.

c Nove kačipote so dobili na križišču cest na Selah pri št. Jurju pri Celju. Posestniki blizu križišča so hvaljezni okrajnemu cestnemu odboru, da je po 20 letih vendar ustregel in napravil prepotrebna kačipota. Sedaj menda ne bodo več ponoči avtomobilisti budili in nadlegovali ljudi ter sprasevali, kam drži katera cesta.

c Uspeh celjskega orožništva. Celjskim orožnikom se je posrečilo, da so aretirali v Levcu pri Celju 27 letnega delavca Ivana K. Ta je pozno popoldne napadel na poti blizu št. Pavla pri Preboldu neko tretješolko na državnih meščanskih šoli v Celju in ji storil

Nov redilni prašek

»REDIN« za prašiče. — Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašiče. Zado- stuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 6 din, po pošti 12 din, 3 zav. po pošti 24 din, 4 zav. po pošti 30 din. — Mnogo zahvalnih pisem. Prav dobro tudi za mlade prašičke.

GOVEDIN

GOVEDIN je prašek, ki pospešuje močno rasti in hitro debeljenje govedi in telet. — Uspeh Vam je zagotovljen že po 1 zavitku. Prašek Govedin stane 1 zavitek 10 din, po pošti 16 din, 3 zavitki po pošti 40 din.

Moštova esenca Mostin

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izbornost, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekla za 150 litrov din 20.—, po pošti din 35.—, 2 steklenici po pošti din 55.—, 3 steklenice po pošti din 75.—. Pazite pravi Redin, Govedin in Mostin se dobi samo z gornjo sliko.

Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 1.

silo. K sreči pa si je dekle zapomnilo napadalca in ga točno opisalo. Aretiranec je zanikal vsako krivdo, dekle pa ga je pri soočenju spoznala kot pravega. Izročili so ga okrožnemu sodišču v Celju. Ivan je bil že enkrat kaznovan zaradi enakega dejanja.

c Smrtna nesreča. Pred Zdravstvenim domom v Celju je butnil neki celjski avtomobilist v 60 letnega hlapca Vinka Brezovnika iz Lave pri Celju ter mu prebil lobanjo. Nezvestnega Brezovnika so pripeljali v celjsko bolnišnico, kjer pa je revež podlegel poškodbam. Naj v miru počiva!

c Voz drv se je zvrnil v Loki pri Zidanem mostu na 31 letno Goršek Angelo in ji zlomil levo nogo nad gležnjem.

— Pri ljudeh višje starosti, ki trpe na nerednem čiščenju, nudi pogosto naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita skozi osem dni dnevno po 3—4 kozarce, zaželeno odprti in s tem trajno polajšanje. Zahtevajte povsod »Franz-Josefovo« vodo.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

Maribor

Prvi obisk v mariborskem muzeju

Maribor, 9. marca.

V nedeljo, 12. marca, popoldne bo mariborski muzej v novih grajskih prostorih prvič dostopen širši javnosti. Ne bo odveč, ako se ob tej priliki malo seznanimo z razvrstitvijo prostorov in razstavnega materiala in opozorimo na najinteresnejše med muzejskimi predmeti, ki so sistematično in smiselno razvrščeni po sobah, ki jih pozivljajo po njih zopet smotno položeni tekatci, ki obenem označujejo pot, ki jo naj obiskovalec prehodi po do sedaj urejenih prostorih, ki se vsi nahajajo v grajski bastiji.

Prva soba obsega historično topografsko Maribora, ki je razdeljena v dva dela. Prvi del v slikah kaže stari Maribor, ki ga je moderni razvoj mesta že likvidiral in ki ga ni več, drugi del pa nam nazorno prikazuje razvoj mariborskega mesta kot celote. Med najinteresnejšimi predmeti te sobe so zastava narodne straže iz l. 1848 z ilirsko trobojnico, zastava generala Maistra, ki je bila kot prva slovenska izobesena raz sedanjega okrajnega glavarstva in ki je prva manifestirala pripadnost Maribora Jugoslaviji.

V drugi sobi je nameščena galerija slik mariborskih zgodovinskih osebnosti. Med slikami so znamenite slike Mihaela Hermana, poslanca in osrednje osebnosti slovenskega Stajerja konservativne dobe, dalje slike mariborskega usnjara Fleissa v tični obleki takratnega časa. Dalje so v tem delu muzeja nameščeni kipi starih stebrov mariborske zgodovine Slomška, Góddala-Lanova, Maistra in dr. Turnerja. Soba krajšo tudi slike dosedanjih mariborskih županov.

Tretja soba je posvečena mariborski historični obrti, predvsem nizarski in stari mariborski stanovanjski kulturi. Ta del je po lepoti predmetov tako bogat, da ga kmalu ne dosega kak drug muzej. Tukaj so razstavljene ehovske skrinje, med katerimi je najpomembnejša ključavničarska, izdelana iz železa in lepo slikana, ehovske zastave, stare mere in vrsta volitvinskih slik, ki nadomeščajo manjkajoče pohištvo. Zanimivost te sobe je etar topilnik iz nekdanje stare pohorske steklarne in renesančni simbol življenja iz marimorja. Posebna redkost in vrednost predstavljata kredenčni podstavci iz gradu Borla iz konca 17. stoletja. Naslednja soba nas s svojimi predmeti vodi v drugo polovico 18. stoletja in nam kaže krasne izdelke naše najstarejše pohorske steklarske industrije.

V peti sobi se nam prikazuje hišni inventar od porcelana do pisalnih miz v prvi polovici 19. stoletja. Šesta soba pa nas popelje v meščansko stanovanjsko kulturo 60 in 70 let prejšnjega stoletja, v kateri najdemo že prve slike mariborskega športnega življenja. V tej sobi najdemo stari mariborski portret kot zastopnika takratne mariborske slikarske umetnosti, v naslednji sedmi sobi pa dospemo pri moderni umetnosti do današnjih dni.

Med vsemi razstavljenimi predmeti ni niti enega, ki ne bi pri nas nastal ali ki pri nas ne bi vršil svoje kulturne funkcije, zato celotna ureditev muzeja tudi daje resnično sliko mariborske zgodovine, ne da bi jo motili predmeti, ki s to zgodovino nimajo nikakega bistvenega stika. Baš zaradi tega pa tudi mariborski muzej zasluži, da ga javnost, od dijaške mladine do vsega meščanstva čim bolj spozna in z veseljem obiskuje. Zlasti poučen in vzgojen pa bo obisk muzeja za naš obrtniški naraščaj, ki bo v njem dobil obilo estetske vzgoje, ki mu je tembolj potrebna, čim bolj se tudi v našo obrt po sili razmer vnaša industrializacija in delo; po predlogih in tujih skicah in ne več po lastnem estetskem okusu.

Vatopnina za obisk muzeja znaša 5 din, člani muzejskega društva pa so vstopnine oproščeni. Obiskovalcem bo na razpolago tudi že muzejski katalog, ki stane 10 dinarjev, in ki bo vsakega obiskovalca smotno vodil po novih muzejskih prostorih.

m Proslava kanonizacije sv. Andreja Bobole v kapeli presv. Srca Jezuevega se bo začela drevi ob 7 z govorom in odkritjem slike sv. mučenika. Istotaka bo tudi v soboto in nedeljo večerna pobožnost ob 7 zvečer.

m Fantovski odsek v Kamnici priredi v nedeljo 12. marca po večernicah (ob 16) v cerkveni dvorani akademijo.

m Ob 100-letnici rojstnega dne pokojnega Josipa Černigoja a bo v soboto 11. t. m. ob 7 peti sv. maša z običajnimi cerkvenimi obredi v stolnici v Mariboru in v domači fari v Kamnjah na Vipavskem.

m V železniških delavnicah ne bo več praznikov. Za železniške delavnice v Mariboru je bil odobren nakladen kredit 2 milijona dinarjev, tako da ne bo delavstvo več prizadeto z neprosto voljnimi prazniki do novega preračunskega leta.

m Most se je zrušil pod avtomobilom. Prevoznika družba v Marenbergu je prevzela prevoz večje količine brezovega lesa iz Bistrškega jarka za tovarno Hutter v Mariboru. Ko pa je težko nalažen avtomobil peljal le po občinski cesti, se je pod njim zrušil 8 metrov dolg most čez Bistrico in je avto padel v potok.

m Nedejski šport. V nedeljo se nadaljuje nogometne tekme za prvenstvo LNP. Ob 14 se srečata SK Maribor in SK Mura, ob pol 16 pa nastopita SK Železničar in SK Rapid. Obe tekmi se vršila na Rapidovem igrišču.

m Slaboumen revež se je izgubil. Iz Zg. Radvanja se je izgubil neznanomak 34-letni Maks Sunko, ki je nekoliko slaboumen. Je močne postave, pokrit z železničarsko kapo ter oblečen v modro bluzo. Verjetno revež ne najde več domov. Kdor bi vedel kaj o njem, naj to sporoči njegovi materi Mariji Sunko, pasetnici v Zg. Radvanju 21.

m Trije »ptički brez gnezda« so že prišli domov. Večerašimo poročali, da so pobeželi od staršev trije 13-letni dečki iz Magdalenskega predmetja, ki jih je izzbavila v svet želja po pusto-lovščinah. Niso na prišli daleč, ker so jih že v Poljčanah ustavili orožniki ter jih potem snoči z vlakom pripeljali v Maribor. Na kolodvoru so jih prevzeli etarši.

m Trije »kapitani« so trčili skupaj. Nenavaden karambol se je pripetil na vožalu Alekandrovce in Meljke ceste. Trije »kapitani« — veliki moderni osebni avtomobili tvrdke Opel — so trčili skupaj, ko so prihajali s carinarice, ter se vsi trije precej poškodovali.

m Z motorjem v kup gramoza. Na cesti med Reko in Hožami se je ponesrečil 45-letni trgovec Anton Padstružnik z Reke. Zaletel se je z motorjem v kup gramoza, pa si je pri padcu zlomil levo roko ter dobil poškodbe po glavi.

m Štirikrat si je zabodel nož v prsi. Policijski etražnik, ki stoji na Kralja Petra trgu, je bil v sredo ponoči priča grozovitega samomorilnega poskusa. Po trgu je prišel mlajši človek, ki si je pred trgovino Rečnik zasadi z desnico žepni nož v prsi ter zaječal. Nato je napravil še nekaj korakov ter se zopet zabodel. Preden je etražnik prišel do njega, pa se je mož že štirikrat zabodel. Zgrudil se je nezavesten na tla in reševalci, ki so takoj prihitali na poziv stražnika, so ga takoj prepeljali v bolnišnico. Je to 25-letni mon Schober iz Studencev.

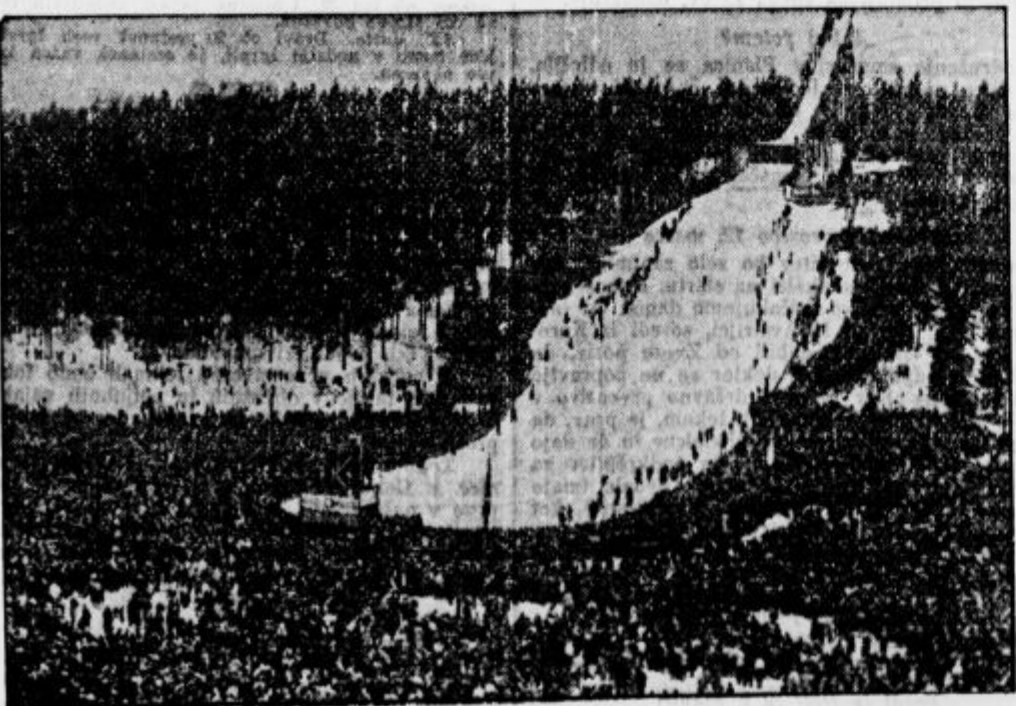
m Poskušni vlom v magdalensko župnišče. V noči od srede na četrtek je bil poskušni drzen vlom v pisarno magdalenskega župnišča. Okrog 11 se je priplazil na vrt vlomilec ter je skušal izkopati zid v luknjo, skozi katero bi prišel v pisarno. Napravil je že precej veliko odprtino, ko so ga preenetile dekle, ki so ta večer prale ter so prišle na vrt po vodo. Mož je pobežnil ter je pustil svoje vlomilsko orodje na vrtu. »Težko delo« pa bi se mu ne bilo izplačalo, ker bi bil našel v blaginji samo 135 din.

Gledališče

Petek 10. marca: Zaprta. — Sobota 11. marca: »Prodana nevesta«. Red A. — Nedelja 12. marca ob 15: »Vse za šalo«. Znižane cene. — Ob 20: »Matura«. Znižane cene.

Murska Sobota

Čežnje cvetejo. V prirodi sicer še ne, čeprav že dalj časa sije toplo spomladansko sonce, pač pa na Japonskem. Knjižnica podpornega društva na naši gimnaziji nam je namreč pripravila znano dramo iz japonskega življenja »Praznik cvetočih češenj« v režiji prof. Potokarja.

Velika smučarska skakalnica v Holmenkollenu na Norveškem, ki jo obrobja velikanska množica gledalcev. Vsakoletni skoki na tej skakalnici so za Norveško pravi narodni praznik.

KULTURNI OBZORNIK

Ljubljanska drama: »Prevara«

(4. marca 1939)

»Prevara« je nova izvirna drama; napisal jo je član mariborskega narod. gledališča L. Standerker in so jo pred nedavnimi že uprizorili v Mariboru. Ni narobe, da jo je sprejela na spored tudi ljubljanska Drama, saj narodno gledališče v prvi vrsti upošteva domača dela, kolikor le more, v njem naj gledamo podobe domačega življenja in navedenega hotenja, pa tudi pisatelj naj tu preiskusi svoje delo in meri svoje moči. Zaradi tega namena moramo prenesti tudi manj popolna dela, ker pomagamo od slabšega k boljšemu.

S takimi mislimi je marsikak gledalec spremljal Standerkerjevo dramo in prav zato smo videli tudi dovolj priznanja navzočemu pisatelju. Z delom samim je bilo treba nekoliko potrpljenja, zakaj uprizoritev je pokazala še bolj kakor je mogoče razbrati iz rokopisa, kako težak je prehod od literature do odreke umetnine in kako odrska blizina še ne more neposredno roditi umetnine. Ta dvojna razdalja je glavni znak Standerkerjeve drame: literatura in oder. In še tretje se kaže v tej dramati, kar je prav za prav prvo: iz neskladnih osnov ni mogoče priti do skladnih duhovnih in oblikovnih rešitev; snovni realizem ali celo naturalizem ne prenese navedenega patosa, a Standerkerjeva »Prevara« nujno hoče biti pravna — iz slabega zapletka hoče dobre razrešitve.

Drama je v družabnem okolju prepričevalno in krepko zastavljena, vse »prevare« na pre-pričujejo, zlasti ne v duševnih preokretnih. Ivan Lemež, bajtarski čin, si hoče pridobiti veljavo, poroči se s posestnico, ki je ne ljubi in s katero tudi ne more biti posebno srečen; zakon je brez otrok. Ljubezni išče pri vročerkvni rejenci Lonki in zaradi nje zastrupi ženo. Lonka se začne zločinu izmikati, spozna, da ga ni ljubila, da ga je s svojo strastjo samo varala. Da bi se ga rešila, se spet oklene Drobežvega Toneta, ki se je vrnil iz Francije in ki ga je nekoč zares ljubila. To stori najbolj zato, da bi otrok, ki ga pričakuje, imel pošteno imo. Da bi se rešila Lemeža, ovadi orožnikom njegov zločin. Konec nam prinese oster prelom. Lonka in Tone sta se poročila. Lemež uide iz ječe, udari s prežarji med svate prav tedaj, ko sta ženin in nevesta zaplesala svoj ples. Lonka se mora odločiti, da pobeže z Lemežem, ali jo čaka smrt, zakaj Lemež hoče Lonko in svojega otroka zase. Prošnje stare ženinevne matere, spomin na svojo mater in ženinova ljubezen ga ganejo, da se zlomi in nastopi pot pokore. Iz greha, prevar in sile pride naenkrat očiščenje, kar brez pravih tragičnih prehodov. Pisatelj je nabral čez mero naglih in hudih preokretov, ki zaradi svoje prepro-

stosti večkrat vzbujajo začudenje; prehodi so še nenaravni in nepričakovani. Dejanje, ki po vsej naravi sili v katastrofo, je pisatelj obrnil tja, kjer ga ni utemeljil. Tako je tudi oblika. Večkrat se nam zdi, da si ravnanje s časom in prostorom nasprotuje, da osebe govorijo, ko bi morale molčati in da molče, ko bi bilo treba, da govorijo. Zlasti patos II. in III. dejanja ni verjeten.

Pa kljub vsemu — nič za to. V delu je mnogo tvornosti, sveže moči in zlasti krajevne posebnosti. Ta krajevna posebnost celo opravičuje marsikaj, kar se nam ne zdi v redu. Pokrajina in človeška plast, ki jo je pisatelj zajel — severovzhodni kot od Maribora — začetek Panonije, je v marsičem drugačen kakor slovenska sredina. Velike strasti se tu hitreje prožijo in prehodi k opravičenju so najbrž manj dramatični, morda je celo naravna občutljivost drugačna, zunanja izpoved pa lažja in očitnejša. Tudi množina raznih vprašanj, ki jih prikazuje posebnost kraja in bližina mesta, se niso mogla urediti v organizem, tako se dejanje boli in boli oči; docela je izdelano samo I. dejanje; III. dejanje s prežarji je močna dogodka, dramatično in folklorna udarna, a kar je okoli nje, zlasti konec, ni enako močno.

Uprizoritev je oskrbel Br. Kreft, ki je v značilnem prizorišču in pravem izboru oseb postavil kolikor mogoče pristno ogrožje. Še več skrbi bi bilo treba poveliti enotnosti ureditvi pisateljevega jezika, v katerem se mešata ljudski govor in odbran književni jezik. Z bolj umirjenim govorom (zlasti Treze) in bolj sproščeno igro bi bila verjetnost in umetniška vrednost uprizoritve večja. Sicer pa se ob vsem delu vidi velika ljubezen vseh sodelujočih. Lemež g. Potokarja je veselo močna, mrka narava — verjeten, izjemni na koncu — tudi njegov govor je naraven in domač. Treza g. V. Juvanove je ostra, skoraj preostro začetna, a v trpljenju in razočaranju resnična. Najbolj naravna v igri in besedi je pač ga. P. Juvanov, ki je eteter naše resnične ljudske govornice. Spet po svoje zasukana sta bila Tina g. Gabrijeličeve in njen mož g. Sever. G. Boltarjeva je dala Lonki mnogo toplote in dramatičnosti, posebnost v močno razgibanih prizorih; njeno igro obtežujejo marsikateri nedogodnosti v delu samem. Drobežvega Toneta igra g. Presetnik, ki je vesten, marljiv in uporaben igralec, posebno za domače značaje. Prav toplo podoba matere je spel izoblikovala gđ. Rakarjeva. — Igra v splošnem ne sega pa ničemer nenavadnem in pretiranem, hoče biti pošten izraz pisateljevega dela, zato je dosegla dostojen uspeh.

F. K.

Vinko Nikolič: Svijetli putovi

Samozaložba. Zagreb 1939. Str. 96. Cena 20 dinarjev.

Svijetli putovi« je druga samostojna knjiga lirike mladega hrvatskega pesnika V. Nikolića, ki je pred štiri leti (1935. l.) z lepim uspehom izdal — tudi v lastni založbi — »Proletna svitanja«. Nikolič je že ob svoji prvi knjigi (gl. poročilo v »Slovenec« 31. avg. 1935.) pokazal mnogo amila tudi za opremo knjige, ki je sedaj prišla še bolj do izraza. Še lepši pa je napredek, ki ga vidimo iz Nikoličeve pesmi v tej zbirki, ki obsega okrog petdeset večinoma neobjavljenih pesmi, katere je pesnik razdelil v štiri skupine. V prvih dveh skupinah so pesmi v književnem jeziku, v drugih dveh pa v čakavščini pesnikovega rojstnega kraja (Sibenik).

V I. delu — »Srce obasjano lepoto in tugo« — se vse blišči od zlatih in ognjenih barv. Nikolič samega sebe imenuje »pevca sonca« (Sunčev pjevač, 28), ki poje o dnevnih ognjih, ki gorijo na polju s plamenom mučnega izgoravanja, na katerem je ves božji dan izgoraval njegov najdražji oče in brez števila drugih — njegovih bratov. Pesnik poje o borih, oljkih in vinogradih, ki se v porajajočem jutru kopljejo v zlato; o grozdih, ki črniijo v julijem soncu in v otožni mesečini noči sanjajo o žalosti. Poje o mehki jeseni ob morju, o zasneženem zimskem jutru, o opojnem majskem večeru in o samotni nočni popotnici luni. Sploh je Nikoličeva pesem v tem delu, pa tudi sicer, polna godbe in bary kakor črtice Ive Cipika, ki je tudi z nedosežnimi barvami alikal epemijajočo se morsko ravan. Nikoličeve podobice iz narave niso prav nič enolične ali šablonske. Nasprotno, pesnik odkriva vedno nove rože, novo lepoto (Slika bosanske noči dana mrtvih, Svibanjska večernjica, Mrtva priroda), uživa cvetoče pomladno razkošje — nenadoma pa mu kakor temen oblak žalostna misel zakrije vso radost, muči ga temna slutnja. Drugič ga zopet stresa groza ob spominu na mrtvega tovariša, ki ga je epemil na pokopališče, on pa tako ljubi življenje, poln je sanj, hrepenenja in nedovršenih načrtov.

Drugi del — »Vijenac za drugu glavu« — ki je posvečen dvema materama (telesni materi in pa domovini), obsega nekaj najmočnejših Nikoličevih pesmi. Tako nežne in otroško vdane pesmi o materi že dolgo nisem bral. Kako dragocena lepota lepota izžareva v današnji surovi čas iz Nikoličeve lirike, kjer poje o trepi materi in ljubezni do sina, o njenih očeh in solzah! Mati je pesnikova največja sreča, misel na njo ga varuje, da ne omaga v življenju. Pred materino podobo nosi dišeče cvelje,

materi pošilja tolažilna pisma in s trepetom prosi Boga, da ne bi nikdar ugasnile njene oči. V tej skupini je ena najboljših — in brez dvoma najzanimivejših Nikoličevih pesmi: »Pismo majčinom srcu na more« (35—36). V tej naravnosti antologijske pesmi, ki bo ostal dokument za pesnika in čas, v katerem se je rodila, daje avtor na najbolj svojski način vso svojo dušo in svojo umetniško izpoved. (V zvezi s tem naj ugotovim, da je pesem v obliki pisma eden najbolj posrečen načinov Nikoličevega izražanja.)

V tretjem delu — »Lipi moj rodni kraje« — so pesmi o kameniti dalmatinski pokrajini in bridkem težakem življenju na njej:

Oni, tečaji moji, za me su najveći eveci,
jer i' posvetila naša 'rvaska zemlja;
zemlja crjena,
i kamen bili,
i borba sa moran modrin (35).

Na eni strani nam slika pesnik idilično življenje na Dolcu (starejši del Sibenika, kjer je bil Nikolič rojen), na drugi strani pa z bolečino gleda na razpadajoči kanpanjel (zvonik), ki je spomin srečnejših dni in vere pradedov. Nikolič živi s svojimi ljudmi, ki jim »more zida tilo, a žalost duše«, spremlja jih v veselju in žalosti, prosi z njimi dežja in z njimi molji; ko na razpokanih dlaneh prinašajo Karmelski Gospe prvi grozd v dar, tedaj tudi pesnik prosi za svojega brata težaka in za domovino.

Tudi v zadnjem delu — »Judi krša i mora« — ostaja Nikolič, ki razodeva mnogo ljubezni in razumevanja za življenjsko usodo današnjega človeka, med svojimi ribiči in težaki. Tukaj zopet najdemo nekaj toplih pesnikovih spominov na mater, na dom in očetovo zemljo, tukaj je ona »Didi odmaraju trudne kosti« (82—83), ki jo po intimnosti čustva in plastičnosti izraza lahko stavimo ob že omenjeno »Pismo majčinom srcu na more«.

Nikoličeva lirika postaja vedno bolj prožna in zvočna. Nikolič se sicer počasi, toda organski razvija in prihaja vedno bolj do lastnega izraza in stih. Pesnik ni ostal pri »Proletnih svitanjih«, marveč objema vedno širša obzorja in vztrajno napreduje. Čisto naravno je, da vse pesmi ne morejo biti enako uspele. Pa tudi šibkeje stvari niso brez pomena za spoznavanje pesnika in njegovega razvoja, ker pač vsaka vsebuje nekaj značilnih avtorjevih prvin in po svoje izpolnjuje njegovo podobo. Nikolič pa ima eno simpatično in zelo pozitivno lastnost: vztrajnost, ki bo njegovemu pesniškemu talentu pripomogla do one veljave, katere mu pripada.

Jože Gregorič.

zanimivo pa je morda to, da rektor Arne Novak v najnovejši izdaji svoje češke literarne zgodovine v Čelakovskem vidi začetnika izrazito katoliške smeri v češki literaturi. Ta opomba bi morda tudi v razmerju do naše književnosti utegnila biti na svoji način plodna.

Josef Holeček pa je umrl 6. marca pred deseti leti ter je postal za Čehe pravi apostol vse-slovenske misli ter slovenskega eličnega pojmovanja sveta. S svojo ogromno kmečko epopejo »Naši«, obsegajočo okoli 20 debelih zvezkov, je napisal pripovedno kroniko južne Češke ter dal z njo brez dvoma največji prozaični tekt češke literature. Z našimi kraji je bil v toliko v zvezi, da je večkrat popotoval skozi kraje, ki pripadajo sedanjim Jugoslaviji, se boril kot prastovoljec za črnogorsko svobodo v hercegovskih »vetajah« ter napisal velik ep o »Sokolovicih«, srbskem janičarju na carigraskem dvoru. Tudi Ljubljana je večkrat opisal v svojih spisih še v prejšnjem stoletju ter bi bilo lepo, da bi na pr. naša »Kronika« prineela ob njegovi 10letnici prevod njegovih opisov Ljubljane. Saj je to tudi svojevredni dokument iz sedemdesetih ali osemdesetih let. Njegova hčerka je znana koncertna pevka ter soproga naslednika prof. Murka na praški univerzi, prof. Heidenreicha, velikega našega prijatelja, ki predava tudi slov. literaturo.

Snežni viharji in plazovi v severni Kanadi

odrezali od sveta 40 indijskih družin
Letala so že enajstkrat poskušala priti do njih

(Montreal). Prve dni marca so nekaj kilometrov pred mestom Whitehorse v severni Kanadi našli ob poti nekega Indijanca, vraga izžranega, ki je s poslednjimi močmi povedal, da je prišel 250 km daleč, od jezera Aishihik, da bi dobil pomoč za 40 indijskih družin, ki v ledu in snegu na obrežju Aishihik jezera čakajo konca. Indijanca so prepeljali v bolnišnico, kjer pa je odklonil vsako pomoč, dokler ni izvedel, da je za njegovo obvestilo izvedela policija in da je vse ukrenjeno, da se pošlje zapuščenim Indijancem pomoč.

Letošnja zima je Indijance ob Aishihik jezeru prav v severnem delu Kanade, kjer vlada že pravo arktično podnebje, presenetila mnogo prezgodaj. Bili so tam na ribjem lovu in njihove letne hišice, postavljene le za silo, niso mogle dolgo kljubovati zimskim vetrovom. Sprva so Indijanci upali, da se bo vreme izboljšalo vsaj toliko, da se bodo mogli umakniti bolj na jug, v svoja stalna bivališča. In ker je bil tudi lov še dober, hrane so tudi še imeli dovolj, so ostali. Toda njihovo upanje jih je goljufalo, zima se je zaprla, vsak dan je bila ostrejša. Njihove letne, za silo postavljene hišice kmalu niso mogle več kljubovati ostrim viharjem. Vsega skupaj je bilo 40 družin, ki so se vse silile v nekaj hišic, vse ostale pa so podrli, da se dobili les za kurjavo. S tem se je pa katastrofa že začela. Debel sneg je prekril gore in zamedel vsa pota, vse dni so divjali elni viharji, kar je bilo mirnih dni, je bilo le toliko, da so se nekoliko razgledali po okolici, da so videli, kako nedosegljivo so odrezani od vsega sveta. Da bi se v takih razmerah mogli odpraviti na pol, ni bilo niti misliti, to bi se z gotovostjo reklo — običajni neke v snegu. Začelo se je veliko trpljenje, ob katerem so bili najhujše prizadeti otroci. Zaloge hrane so kmalu pošle, lotili se se rib, ki so jih v poletju nalovili, pa tudi te niso bile brez dna. V februarju se je že začelo skrajno varčevanje z vsakim griljajem, z gora so

se začeli udirati plazovi — zapuščenost je bila še bolj strašna.

Ko je bilo skromne zaloge komaj še za šest dni — odmerjeno po vsej nujni skoposti — se je eden izmed njih odločil, da gre iskat pomoč v 250 km oddaljeni Whitehorse. Dali so mu njegov delež živeža in je odšel — v sneg in led, brez zavetja ponoči in podnevi. V ugodnejših razmerah bi za to razdaljo rabil osem dni, v tej strašni sili je hodil 14 dni! Kako se je s svojo skromno zalogo živeža vzdržal pri moči in obvladal tako silne napore, bo Evropejec ostala uganka. Skozi več metrov debel sneg si je moral utirati pot, hodil je preko zamrznjenih rek, večih spet po strmih gorskih stehaz, kjer je bil sam led; sredi leta, v najlepšem vremenu, ob redni hrani, bi bila ta pot do smrti naporna. Le skrb za njegovo rojake ob Aishihik jezeru, ki bi bili s gotovostjo obsojeni na smrt od lakote, če bi ne prišel do ljudi, ga je gnala, dokler je kaj mogel. Ni čuda, da so ga pred Whitehorsom zapustile moči in je ves izžran obledel.

Na nesrečo pa se je vreme prav takrat znova poslabšalo, nad tem ozemljem Kanade so nastali hudi vetrovi s snegom, ki so divjali nekaj dni. Mesto je pripravilo tri letala z najboljšimi piloti, ki so vajeni bojev z zimskimi viharji. Letala so zalozili z živežem, zdravili in drugimi potrebščinami. Enajstkrat so se pogumni piloti že spustili na pot, pa vselej brez uspeha — niso zmagali vetrov. Metej jim je jemal pregled, viharji so zanašali letala proti vrhovom gora, le z največjimi napori se jim je posrečilo, da so se vrnili na domače letališče. Vse mesto je z največjo napetostjo opazovalo te odhode in prihode. Ko so se zdajnji vrnili, se je eno letal v velikem snegu na letališču prevrnilo in močno poškodovalo. Mesto je takoj dobilo nadomestek in sedaj samo čakajo, kdaj se vreme tokrat izboljša, da bi kazalo spet spustiti se v ozračje. Z njimi čaka vremenska postaja, tri letala v hangarjih, ob Aishihik jezeru pa 150 ljudi, ki jih gotovo še mori misel, da je njegov resnični poslanec obličen v snegu in ni prišel do ljudi.

ŠPORT

Svetovni prvak Bradl v Planici

Med našim športnim občinstvom že vlada veliko zanimanje za državno prvenstvo v skokih, ki bo v nedeljo 12. t. m. v Planici. Tega tekmovalstva se bo udeležilo tudi 6 nemških skakalcev. Naše športnemu občinstvu se bo nudila redka prilika videti svetovnega prvaka pri nas. Dokazal bo našemu občinstvu, da si je upravičeno pridobil vrhovni naslov v smučarskem svetu. Med Nemci bomo videli tudi Gregorja Hölla iz Zell am See, ki je tudi znan našim obiskovalcem planiških tekem kot odlični skakalec, Karl Seelos pa je brat Antona, znanega tekmovalca v alpskih disciplinah. Tudi ostali trije Doujak Josef, Mayer Gustl in Köhler Rudolf so na prvih mestih med nemškimi skakalci. Vsi Nemci pridejo že jutri v Planico pod vodstvom g. inž. Bildsteina, kjer bodo do nedelje trenirali. Pravkar smo izvedeli, da je dobil pri vojakih dopust tudi Ilirijan Franc Pribošek, ki je gotovo eden od naših favoritov. Tudi naši ostali tekmovalci so že deloma v Planici na treningu ter je pričakovati letos prav posebne borbe za naslov državnega prvaka.

JZSZ je zaprosila za pokroviteljstvo ministra vojske in mornarice g. generala Nedića, ministra zunanjih zadev g. dr. Aleksa. Cincar-Markovića, ministra za telesno vzgojo naroda g. Čejovića in ministra brez portfelja g. Mastrovića.

Navodila za šolska vodstva

Tudi letos je JZSZ odobrila za šolska mladino, ki se bo udeležila nedeljskega tekmovalstva in to v skupinah ter pod vodstvom profesorjev in učiteljev, znižano vstopnino po 2 din. Vsi gg. profesorji in učitelji iz Ljubljane naj do sobote dopoldne prijavijo svoje ekscurzije v pisarni JZSZ, Ljubljana, Tyrševa cesta 1-IV. Vsi zunanji pa naj prijavijo svoje ekscurzije pisмено ali telefonično na Zvezo, tel. št. 45-46. Pri vstopu h skakalnici pa morajo predložiti številčni seznam udeležencev, potrjen od šolskega vodstva.

Kako je s snegom v Planici

Snega premalo!

Letošnja skoka zima tudi Planici ni prizanesla. Je sicer sneg za smučanje prav od proge dalje, toda velika skakalnica ga ima premalo in računati je treba s tem, da skoki na njej ne bodo mogoči, če ne pade nov sneg. Deloma sonce, deloma jug je mestoma izpral snežno odejo na njej, v gozdu pa tudi ni primernege snega za ev. nanašanje.

A kaj potem?

Združenje smučarjev Planica se je odločilo, prireditve preložiti za teden dni, če do 15. marca ne bi zapadel sneg. Po dosedanjih snežnih izkušnjah je tudi kasnejše še mogoče trening na veliki skakalnici, saj smo skakali leta 1934 na njej 26. marca! Ako bo le mogoče, bo tudi to sezono trening izvršen.

Državno prvenstvo 12. marca

je zagotovljeno. Prireditve bo zelo zanimiva, ker bodo naši najboljši skakalci na startu. Pribošek je tudi že prišel, Novška pričakujemo danes. Od inozemcev bodo startali le Avstrijci, sosedi iz Koroške, ker so vsi ostali dobili od Zveze poziv, da počakajo z odpotovanjem, dokler se ne popravijo snežne prilike. Ker je naše državno prvenstvo v skokih ena najlepših skakalnih tekem, je prav, da mu prisostuje veliko število gledalcev in da dajo ti našim skakalcem vzpodbude in podkrepite za nadaljnje delo. Saj to tudi zaslužijo. Gledalci imajo lep smučki izlet proti Tamarju, divno sonce, kot je sedaj vsak dan v Planici, in pa priliko, da prisostujejo naši najlepši prireditvi v smučskih skokih v državnem prvenstvu.

Polovična vožnja je dovoljena

od 12. do 20. marca z izkaznico K-13, ki jo je treba kupiti pri odhodni postaji in potrditi pri povratku.

Bradl in Höll že v Planici

Pravkar so sporočili Nemci, da so na potu v Planico pod vodstvom g. Bildsteina Bradl Josip, svetovni prvak, Gregor Höll, Köhler Rudolf, Maier

Gustl, Doujak Josef in Seelos Karel. V Planico bodo prispeli v petek zjutraj, ker bodo startali v nedeljo na državnem prvenstvu!

Mars : Kranj

Nedeljsko srečanje bo vroča bitka med gornjima nasprotnikoma. Mars se je temeljito pripravil. Simpatični Kranjčani bodo pa tudi vse napravili za svojo zmago. Tekma bo na igrišču Ilirije za Kolinsko tovarno ob 10. dopoldne.

Jadran : Reka

Kdor bi v nedeljo ob 15.15 rad prisostvoval reprizi nekoč tako vabljivih srečanj SK Ilirija : SK Primorje, ta naj se potruži v Kolečjo, kjer mu bosta navedena rivala nudila prvovrsten užitek. V kolikor prednjači Jadran po lepi skupni igri, v toliko ima Reka plus s svojim poletom in srečo. Zmagovalec iz tega srečanja bo skoraj gotovo tudi finalist za nadaljnje tekmovalje. Predtekma ob 13.30.

Po športnem svetu

Nov svetovni rekord v dviganju uteži

Dunajčan Anton Richter je ob priliki dvoboja med dunajskim Policijskim združenjem in športnim klubom iz Essena v Essenu postavil nov svetovni rekord v obojročnem potegu v peresni teži. Potegnil je namreč 100.0 kg in je prekoratil dosedanj svetovni rekord črnca Terryja za 3 kg. Terryjev rekord je znašal 97.5 kg in ga je postavil lansko leto na Dunaju.

Lepi uspehi našega Punčeca

Naš odlični teniški igralec Punčec je v Mantonu premagal Plega z rezultatom 6:4 in 6:1 ter Vodička s 6:1 in 6:4. Smerdu pa je bil premagan od Tločinjskega s 6:4 in 6:2. Punčec je dalje premagal Badila z rezultatom 6:4 in 6:1 in se tako plasiral za semifinale. Časka pa je premagal našega Mititča z rezultatom 6:1 in 6:2. Naše igralce, Kovačeva in Florijanovo, so izgubile, Franczinja Šebatova je premagala Kovačeva z rezultatom 4:6, 8:6, 4:0. Anglezinja Štemertova pa je premagala Florijanovo z rezultatom 6:4 in 6:3. Od naših igralcev bo naprej tekmoval še Punčec, in sicer igra najprej proti Francozu Lesiju.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

ZSK Hermes, nogometna sekcija. (Slušbeno). Oporzjam igralce vse skupin, posebno prvo skupino, na današnji sestanek pri »Križi« (Belic) in sicer s pričetkom ob pol 20. Udeležba zaradi nedeljskih tekem za vse strogo obvezna.

SK Monte. Drvi ob 20. sestanek vseh igralcev. Ker bomo v nedeljo igrali, je sestanek važen in za vse obvezen.

ZFO

Prve orodne tekme ZFO

V Celju bodo dne 19. mara prve orodne tekme posameznikov za prvenstvo ZFO v letu 1939. Za prve tekme se je prijavilo 14 najboljših orodnih telovadcev ZFO, ki se bodo borili za naslov orodnega prvaka. Obvezne vaje so iste, ki jih je prepisala Osl. orlovska zveza za letošnje mednarodne tekme v Pragi, ki so iz znanih razmer v bratski čsl. republiki odpadle.

V celjskih prvenstvenih tekmah bodo tekmovali naši fantje v obveznih in poljubnih vajah na drogu, bradlji, konju in krogih ter v poljubni prosti vaji.

Tekme bodo v kino-dvorani Ljudske posojilnice v Celju. Zanimanje za te tekme, ki bodo prve v naši državi, je v Celju in v okolici veliko, zlasti med našimi FO. Med posameznimi tekmovalnimi točkami nastopijo celjski člani, članice, mladeži in mladke z lepimi prostimi vajami.

ZDK

Tekme okrožnih načelnice

Opozarjamo vse okrožne načelnice članic in mladenk, da se vrše obvezne tekme v Ljubljani v nedeljo 12. marca ob 10 dopoldne. Zberite se v pisarni Zveze, Miklošičeva cesta 7, I. nadstropje (glej okrožnico od februarja).

Iranski prestolonaslednik se ženi

Nevesta je kneginja Tavzija, sestra egiptovskega kralja

Iranski prestolonaslednik Mohamed Šahpur Pahlavi je preko Damaska odpotoval v Egipt po svojo nevesto, kneginjo Favzijo. Francoske oblasti so mu v Damasku priredile slovesen sprejem. — Na sliki (od leve na desno): zastopnik Francije v Damasku, iranski prestolonaslednik, finančni in vojni minister Sirije, poveljnik francoskih čet v Damasku.

Da bomo razumeli pomen te zveze, moramo poseči nazaj v preteklost, ko se je začela razpletati ta niš budača sluteča zgodovina...

Začelo se je leta 1820. V južni Franciji, v svetlu odmaknjeni vasi Var, blizu Lyona, je živel Anthelme Sceve. Stojilo se mu je po velikem svetlu, po tistem, ki ga je videl, ko je še služil v vojski velikega Korzikanca Napoleona. Zmagalo ag je hrepenenje, obrnil je domovini

hrbet in odšel v Egipt, da spet vidi piramide, Nil in modro egiptovsko nebo.

Neustrašeni egiptovski kralj Mehmet Ali se je nekaj spril s sultanom. Poželel si je večje oblasti. Začel je zbirati uporniško vojsko. Priglasil se je tudi Anthelme Sceve, ki je sprejel islam in je postal Soliman paša. Ob strani podkralja se je bojeval v Siriji l. 1832, trikrat je premagal

Otomane leta 1880 — skratka: bivši Anthelme Sceve je bil kmalu slaven vojakovodja.

Po londonskem miru je nad tem delom Azije zavladal mir. Soliman paša si je poleg diplomatskega miru zaželel še družinske sreče. Vzel si je ženo muslimanko, imel je z njo otroke, tudi otroci so imeli otroke. In tako je rod tega Francoza pomešan s krvjo Egiptanke, prišel v naše etoletje po Faruku, ki je egiptovski kralj, in njegovih dveh sestrah, izmed katerih je ena, lepa Favzija, nevesta iranskega prestolonaslednika Šahpur Pahlavija.

Leta 1921 so se v Teheranu, takrat še perzijskem mestu, začeli nemiri. Vstal je neki polkovnik perzijskega kosaškega polka, ki je začel ustanavljati novo državo. Vrsta odlikovanj na njegovih prsih je pričala, da je videl že marsikatero boje in da ne pozna strahu. To je bil Reza Kan. Njegov program je bil: »Moja domovina mora biti svobodna, močna in cvetoča.« Brez krvi se je dinastija Kadjar, ki je vladala nad Perzijo od leta 1794, umaknila in Reza Kan je v letih 1921 do 1925 na delu ozemlja nekdanje Perzije obudil in zamejil novo državo — Iran. Organiziral jo je in uredil in 12. decembra 1925 je bil pod imenom Riza Pahlavi oklican za kralja Irana. Na najbolj občutljivi točki Azije je svoji državi izvajal popolno samostojnost in ji tudi na znotraj pripomogel k velikemu napredku. Iran je v prijateljskih zvezah s Francijo, zato se v Franciji zelo veselo, da je iranski prestolonaslednik Mohamed Šahpur, sin kralja Riza Pahlavija, šel po nevesto v Egipt, po kneginjo Favzijo, v kateri je tudi francoska kri.

Riza Pahlavi je moderniziral Iran, osvobodil žene predsodkov preteklosti, odprl vrata prosveti in želi, da bi bil tako modern tudi njegov naslednik. Lepega dne je bil Šahpur Pahlavi poslan v Švico, da se tu, v Evropi, izobrazi, nauči jezika, spozna evropskega duha. Preteklo zimo — vsaj upamo, da je že za nami — je nekega dne na drsalkah videl lepo črtno, ki je z vso eleganco drsela po gladkem ledu. Bila je sestra egiptovskega kralja, kneginja Favzija, ki je prišla v deželo Viljema Tella po istih počin kot prestolonaslednik Irana.

Toda zakon korana je strog. Ni mogoče kar naenkrat zavreči vseh prepisov. Oba sta se vrnila vsak v svojo domovino, ne da bi se pobliže seznanila. Sedaj pa že v Egiptu in v Iranu pripravljajo velika slavlja. V Egiptu, da se dostojno poslovo od kneginje Favzije, v Iranu pa, da dostojno sprejmejo bodočo iransko kraljico, ki bo kmalu stopila na iranska tla kot žena njihovega prestolonaslednika.

To pa ni zveza samo dveh ljudi, ampak tudi zveza Irana z Egiptom in v tej luči dobiva ta poroka tudi velik političen pomen. Iran je s pogodbi o medsebojni pomoči povezan z Afganistanom, Irakom in Turčijo, sedaj se najtesneje navezuje na Egipt, katerega kralj bo najbrž izbran za kalifa islama, t. j. za poglavarja nad 365 milijoni mohamedancev po vsem svetu — zveza med Iranom in Egiptom je torej pač velik dogodek na morskari poti iz Evrope v Indijo.

Današnja Barcelona

Glavno mesto Katalonije je že prišlo do svojega miru in običajnega reda. Celo snazili čevljev so že stopili v akcije.

Tatinska družba pred sodiščem

Celje, 9. marca. Pred celjskim okrožnim sodiščem so se zagovarjali 33-letni Karol Kralj, njegova 28-letna žena Angela in 65-letna mati Antonija, vsi iz Canje pri Bianci. Je to zloglasna tatinska družina, pred katero prebivalstvo ni imelo miru. Več let so kradli po vinskih hramih vino, ne da bi jim mogli priti na sled. Karel in Angela sta si kupila 4 m dolgo gumijasto cev, 22 vlomov sta izvršila na zelo zanimiv način. V vinskih hramih sta odprla odprtine, s kolom, nato odbila pilke iz sodov, vtaknila gumijasto cev in tako praznila sode. Zaslišanih je bilo več prič, ki so izpovedale, da so videli Karla in Angelo pijana do onemoglosti. Sodišče je obsodilo Karla na 5 let in pol robije, njegovo ženo Angelo na 1 leto robije, mati pa je bila kaznovana na 1 mesec zapora in 120 din denarne kazni, ker je bila ukradeni vino.

»Kateri zob vas boli?«

Kako sodi Francoz o zakonu z inozemci

Veliko naših se v Franciji poroči. Ne samo, da se poročajo med seboj, ampak v zakon stopajo tudi s Francozi samimi. Vendar to nikakor ni poročljivo, že zato ne, ker obvezni civilni zakon v Franciji ni načelno neolčljiv in se razporoka dovolj večkrat iz nevelikih vzrokov, vsaj po naši sodbi, kakor tudi po sodbi mnogega francoskega tiska. — So pa razen tega še globlji vzroki, ki odsvetujejo tako poroko: veliko teh je navedel neki Francoz v pismu našem izseljenskem duhovniku. Naj jih naši izseljenci resno premislijo:

»Mi nimamo ničesar proti temu mlademu dekletu (slovenskemu); ni naredila na nas slabega vtisa. Vendar vam ne bom skrivala, gospod župnik, da nam ta nameravani zakon mogoče »brata« povzroča bolečino zaradi različne narodnosti. In v tem ne smete videti nobenega skritega napada na vašo junaško domovino, daleč od tega. Vendar boste takoj razumeli naše razloge.

Moja sestra mi je rekla, da ete vi sami, ko ste bili pri nas na obisku, opozorili gospodično, da je to zelo delikatna stvar, da hoče v Franciji vetopiti v samostan, zaradi že prej omenjene različne narodnosti; za istino, nikdar ni v dveh deželah istega načina življenja, istih šeg in istega značaja.

Prav gotovo so ti pomisleki še veliko bolj upravičeni in važni pri zakonu kakor pa pri redovnem življenju. Prizadeta oseba je lahka popolnoma, kakor je treba, toda že kar v začetku je težava glede jezika, kajti ne more se, kakor nekdo, ki je končal vse študije kakor vi, izraziti na absolutno popolni način v francoščini. In to je izredno važno že za vzgojo otrok.

Nadalje je treba dobro razumeti zavest, da je treba ostati v Franciji vse življenje, daleč od rojstne družine, kar gotovo ne more biti preveč razveseljivo za tistega, ki drži na svoje starše. In ko so ti bolni, ko čakajo smrt, je gotovo zelo mučno, da ni mogoče iti tja, kajti vi dobro veste, da ni govora o tem, da bi od časa do časa potoval v domovino. To je namreč predeleč in zlasti predrago. Potem pa, četudi bi bilo potovanje brezplačno, družinska mati je večinoma vezana na hišo po nujnih opravkih.

Tudi poznani ljudi, ki so poročeni s tujkami, Poljakinjami, pa jih ne pustijo, da bi obiskale svoje v domovini, in to iz večih razlogov; večkrat se bojijo, da se potem ne bi več vrnile v Francijo.

Ako se pa kdo poroči s Francozino, pa četudi je od severa ali vzhoda Francije, ima vedno priključno, da pogleda, kaj se doma dogaja.

Končno so v zadnjem času zakonske določbe vlade Daladiera precej otežile zakone s tujci. Zato bi moj brat ne upošteval zadrževanja tega. Pa vendar, kako zelo vsi želimo, da bi bil srečen in, da se pozneje ne bi kesal...

Ptuj

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani bo za Ptuj in okolico, Ormož, Ljutomer, Mursko Soboto in Dol. Lendava v četrtek, dne 16. marca v prostorih Združenja trgovcev za mesto Ptuj — Narodni dom.

Ljudska univerza. V petek, 10. t. m. bo ob 20 predaval v Mladiki dr. Franc Zwitter, docent ljubljanske univerze o temi: »Predhodniki sodobnega nemškega socializma.«

Umrli je v ptujski bolnišnici Trafela Janez, posestniški sin iz Podlehnik, o katerem smo poročali, da ga je po nesreči ustrelil njegov sosed. — Naj v miru počiva!

Trbovlje

Po znižanih cenah bo izdeloval slike za nove delavske poselske knjižice tukajšnji fotograf Weis na posredovanje naše strokovne zveze. Računal bo za 3 slike 15 din in za 6 slik le 20 din.

Občni zbor JRZ je bil zelo dobro obiskan v veliki dvorani Društvenega doma. Celo zborovanje je bilo živahno in zanimivo. Kljub temu, da je trajalo skoraj tri ure, so vsi vztrajali do konca. Vse je zanimalo politično poročilo, ki ga je podal podpredsednik, kakor tudi poročila posameznih odborov. Saj je bilo dovolj gradiva, ker se je tudi dosti delalo. Zelo je bilo živahno pri volitvah novega vodstva. Deloma je bila potrebna sprememba in dopolnitev z novimi odborniki z ozirom na ob-

stoječe potrebe in naloge. Z zavestjo, da smo močni, ker smo delali, bo naš cilj tudi v bodoče pošteno in organizirano delo.

Vojaški obvezanci, rojeni v l. 1889—1917 se morajo nujno zglasiti na občini s svojimi vojaškimi listinami vsaj do 11. t. m. med uradnimi urami.

Vincencijska konferenca v Trbovljah ima svoj letni občni zbor prihodnjo nedeljo dopoldne ob 10 v župnijski pisarni.

Novo mesto

Slovenski teden. Koncert slovenske narodne pesmi, ki ga izvaja akademski pevski kvintet, bo v soboto ob 20 v Prosvetnem domu.

Jesenice

Na slabo pot se je podala neka V. A., ki se je izdajala za Ivanka Demšar. Izmaknila je na več krajih Gorenjske razno perilo, obleke in jih prodajala, denar pa izročala ljubimcu, kateri je na ta način dobro živel. Tukajšnje varnostne oblasti so jo zadržale in danes poslane v sodne zapore v Kranjsko Goro.

Kino Krekovega prosvetnega društva predvaja v petek in v soboto ob 8 zvečer po dva filma. Prvi: »Nekje v Tibetu« (izgubljeni horizont), drugi: »Lumpacij Vagabund« (veseloigra). V soboto popoldne ob pol 4 matineja po znižanih cenah. — V nedeljo, 12. marca ob 3 in ob 8 zvečer isti spored.

Kranj

Državna policija v Kranju bo prevzela policijske posle od okrajnega načelstva v Kranju za občino Kranj in Strazišče v sredo 15. marca. Vse prijave se bodo tudi odslej sprejemale v dose-danji mestni stražnici, dačim je komisariat policije in statistična pisarna o prebivalcih Kranja in Strazišča v prostorih nad občinsko pisarno.

962 koles je bilo letos prijavljenih okrajnemu načelstvu v Kranju. Stevilka dokazuje, kako se je pri nas razvilo kolesarjenje. — Kolesarje opozarjamo, da pridejo v policijsko stražnico v Kranju po knjižice od svojih koles.

Policijske zapore bo na zahtevo g. komisarja drž. policije morala preurediti kranjska občina. Dosedanji prostori so res do kraja nehygienični, razen tega je vhod v celice skozi stražnico.

Hrastnik

Krajevna protituberkulozna liga je na dobro obiskanem občnem zboru polagala račun o delovanju v preteklem letu. Iz poročil funkcionarjev izhaja, da je ta naša človekoljubna institucija izdala v letu 1938 nad 5000 din na podporah jetičnim bolnikom, PT dispanzerju, Trbovlje in za počitniško kolonijo. Nad 1300 šolek mladine obojega spola se je v poletnih mesecih brezplačno kopalo v liginem kopališču, katerega dohodki so namenjeni dobri proti jetiki. Zanimarjalo se tudi ni športno plavanje. Čisti dobiček tombole, ki je prav dobro izpadla, se je porabil kot plačilo za zemljišče, na katerem je zgrajeno kopališče. — V letošnjem protituberkuloznem tednu namerava liga prirediti veliko propagandno predavanje, poleg tega pa bo skušala izvesti nabiralno akcijo, za katero bi naj prispeval vsak Hrastničan vsaj 1 din. Vztrajni funkcionarji lige že pobirajo članarino za tekoče leto, pa bi bilo želeli, da pristopijo k tej, za naš kraj prav posebno potrebni instituciji tudi oni, ki danes še niso člani lige. Malenkostno članarino letnih 12 din obilo odtehta ugodnost, ki jo uživajo člani pri vstopnini v kopališče. Posebno razveseljivo je naraščanje članstva pri Steklarni, pa bi bilo želeli, da bi se število članstva dvignilo tudi pri rudniku TPD in pri kemični tovarni. Če bo vsak po svojih močeh sodeloval v borbi proti jetiki, potem uspehi ne morejo izostati!

Mežica

Kljub temu, da imamo v naši vasi dovolj gostiln, smo dobili pred dobrim časom še dalmatinski vinotoč. Nič nismo proti temu, če se tam dobi vino malo ceneje; vendar je ta vinotoč tako na nesrečni točki — anamreč pri šoli. Tam je videti vsako jutro, zlasti pa ob ponedeljkih, vse onesnaženo, razne nič kaj dobro dišeče odpadke. Seveda otroci, ki prihajajo v šolo, vse to gledajo in opazujejo početje raznih pijancev. Prosimo oblast, da posveti malo več pažnje, da se čezmerno popivanje prepreči, ker to skrajno slabo vpliva na šolsko mladino.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša nad vse ljubljena mati, tašča in teta, gospa

Marija Cerovšek
roj. Rojnik

posestnica in gostilničarka v Šoštanju

v četrtek, dne 9. marca ob 4. uri zjutraj po dolgi in težki bolezni mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage pokojnice bo v soboto, dne 11. marca ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče. Maša zadušnica se bo brala v nedeljo, dne 12. marca zjutraj v farni cerkvi.

Blag ji spomin!

V Šoštanju, dne 9. marca 1939.

Angela in Mimi, hčerki Jože Plibernik, zet in ostalo sorodstvo

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaševanju reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znak.

Službe iščejo

Službo sluge
ali cerkovnika išče mladenič, prost vojaščin, ki je že več let vršil tako službo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3543. (a)

Trgovski pomočnik

mlajša moč, izkušen v večji boljši trgovini z mesnim blagom, z lepo izobrazbo, sin boljših staršev, želi prenesti službo v lepo belo Ljubljano. — Grem tudi za blagajničarja na zelo prometno točko. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Sposoben« št. 3641. (a)

Lončarski pomočnik

išče službe v mestu ali na deželi, najraje v tovarni, v svrhu izpopolnitve svoje stroke. Ponudbe je poslati na Borzo dela v Murski Soboti. (a)

Pisarniška moč

z znanjem slovenske in nemške korespondence, strojepisja, stenografije in vseh pisarniških del, išče primerne namestitve. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Poštena in zanesljiva« št. 3228. (a)

Otroški kotichek.

4

Murenčkova vrnitev

Vsi hkratu so ga vpraševali, kje da je bil. Pripovedovali so mu, kako so ga zamenjali in bili prepričani, da se mu je pripetila kakšna nesreča ali da ga je požrla kakšna žival.

čakali in bili prepričani, da se mu je pripetila kakšna nesreča ali da ga je požrla kakšna žival.

»Mislili smo, da te je zadela ista usoda, kot mojega edinega otroka,« mu je rekel eden izmed murnov, »hudobna bogomoljka je sko-

čila iz zasede ter pograbila — nič hudega slutečega mladiča in ga živnega požrla. Jaz pa sem moral od daleč gledati ta strašni prizor ne da bi mu mogel pomagati.

Skrivnost ameriškega jezera

4

In mislite, da se bo Neighbour mogoče že v nekaj tednih poročil z Monarovo sestro, s to večno se smehljajočo Emilijo? Res, bil je upravičeno slabe volje!

Mladenka je veselo sprejela svojega brata kot navadno.

»Frank! celo noč zunaj, da si stikal za tem glasovitim Devilom Pathom?«

»Smešno! je zamrmral in se vsedel k mizi nasproti sestri. »Si brala časopise, Emilija?«

»Seveda! je vzklila. »Oh! Frank, misliti, da si ti edini človek v vsem Chicagu, ki veš...«

»Dosti! jo je prekinil. »Ta Neighbournova šala je popolnoma neosnovana.«

Mladenka se je zasmejala, zaradi česar se je nadzorniku še bolj zmrznilo čelo.

»Prepričana sem, da veš vse,« je nadaljevala, »medtem ko mi je nalivala čaj...« Tudi za gotovo vem, da mi boš vse povedal...«

»Ne! jo je suhoparno zavrnil.

»Moj Bog, kako si neumljen, Frank!«

»Poslušaj, Emilija,« je povzel bolj mehko, »ni se treba jeziti na me. Dobro veš, da primer z Devilom Pathom ni tako enostaven...«

»Florja boš povedal vse, kar veš, kajne Frank?«

»Ne,« je dejal z zamolklim glasom. »Tudi Florja ne povem ničesar, kajti oboje predobro poznam: Florja bi takoj tebi povedala, ti pa takoj tebi obvestiti svojega zaročenca. Toda... glej... Florja in ti sta se snoči prav dobro zabavali?«

»Oh! da,« je živo pritrdila mladenka. »In šli sva skozi Lake Park...«

Nenadoma se je ustavila, kajti takoj se je spomnila, kaj ji je bil nekaj ur prej po telefonu povedal njen zaročenec.

Prodamo

Štajerska jabolka
še na zalogi. — Trgovina Martine, Trsteva 17. (1)

Prvovrstni trboveljski premog

bres praha
koks, suha drva

nudi
I. Pogačnik

Ubošičeva 5 Telefon 20-39

Posnemačnik

za mleko, dobro ohranjen, prodam. — Kalcij, Dravljice 250, Ljubljana.

»Presto« kolesa

večletna tovarniška garancija. — Na ugodne obroke. — Na zalogi tudi kolesa drugih znamk. Rabljena kolesa vzamemo v račun.

Nova trgovina

Tyrševa cesta 36
(Nasproti Gospodarske zveze).

4 trgovine z meš. blagom

v mestu Zagrebu, napredaj. Ponudbe v upr. »Sl.« pod »Izvrsten posel« na Publicitas, Zagreb. (1)

Blago za damske plašče, kostume in obleke ter vse vrste svile v najnovjših modnih vzorcih

R. MIKLAUC

»PRI ŠKOFU«

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica 3

Pred škofijo 3

70 letnica

obstoja

zato

posebne

ugodnosti!

■

Verjemite mi,

s pomočjo

tega recepta s smetano mleka

so žene, stare povprečno 50 let, videti kakor da štejejo komaj 30 let.

Namažite se na mestu, označenim s strelico — potem pa po vsem licu in vratu.

EVO Vam hitrega načina, da napravite gu-basto, ohlapno in velo kožo spet svežo, čvrsto in mlado. Zmešajte enoto čiste mlečne smetane (očistene s pankreatinom) z enoto očistene oljčnega olja, potem zmešajte to z dvema enotama najfinije kreme. To bo takoj redilo Vašo kožo ter ji vrnilo mladostno svežost in lepoto v neverjetni meri. Neka slavna igralka se je poslužila tega recepta, da ohrani svoj mladostni videz in s 70 leti je še vedno igrala vloge mladih žena. To zmes Vam lahko napravi tudi Vaš lekarnar, a pripravljane male količine je zelo drago. Krema Tokajlon bele barve (ki ni mastna) vsebuje mlečno smetano očistoeno in specialno pripravljeno, z očistnim oljčnim oljem, da redi Vašo kožo. To je pravo hranilo za kožo. Dobiva se v tubah po Din 12.— in 18.—. Uspešni rezultati so zajamčeni v vsakem primeru, ali pa se Vam vrne dvojna kupna cena.

Sadno drevje

se zaradi opustitve drevesnice prodaja po zelo ugodni ceni. Suha št. 21. Skofja Loka. (1)

Preproge

perzijske in druge, imam v prodaji od stranke, ki se seli iz države. — Cene ugodne. Ogled »Pri Makedoncu«, Kolodvorska ul.

Posedstva

Zidano hišo

z njivo prodam. Sestro št. 56 pri Ljubljani. (p)

Hiše

trgovske in stanovanjske ter stavbene parcele ozir. posedstva — nudi v ugoden nakup Pristavec Franjo, realiteta pisarna v Ljubljani, Erjavčeva c. 4a

Kupimo

Kože divjačine

plačujem do torika dražje kot pozneje. — Zdravič, trgovina s kožami, Ljubljana, Stari trg. (k)

Večjo količino drv

ca. 500 vagonov, suhih, zdravih, cepanic, brez oblike — kupimo. Pismene ponudbe s ceno za 100 kg franco natovorjeno na postaji, poslati železničarski zadrugi s. o. j. v Subotici. (k)

(Pohištvo)

Že za 5200 din

vam zdaj prodam vezane, politirane krasne spalnice z dolgoletno garancijo. — Malenšek, Celovška c. 258

URODONAL

razkraja sečno kislino

Ali Vam srce preveč močno bije? — Vas zbada v srcu? To pomeni, da se v srcu skriva sečna kislina

Z Urodonalom dosežete isti uspeh kakor s puščanjem krvi skozi seč (sečna kislina, urati, oksalati)

Revmatizem protin žolčni kamen nevralgija bolezen v kolkih arterioskleroza odebelenje.

Sečna kislina ovsja postopoma arterije srca. Pri tem stvarja v njih največji del onih aterijskih plošč, ki se tam nabirajo in zapirajo vhod v krvne prekat, pri čemer ovirajo delovanje srčnih zaklopk.

To je zelo nevarno!

Če ste zdravi, ne smete čutiti delovanje Vašega srca!

Etablissements, Chatelain 22, GRAND PRIX — PARIS.

Dobavitelj pariških bolnic — Generalni zastopnik za kraljevino Jugoslavijo

STERILAB, Ang. Kem. farm. laboratorijev, Beograd, Kneza Mihajla 33

DOBI SE V VSEH LEKARNAH.

Oglas registr. pod št. 4271, z dne 12. III. 1932.

KUPUJTE PRI NAŠIH INSERENTIH!

Vnajem

Pisarniške lokale

prednost center in telefon, lahko podnajem — iščem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Pritilje-me-zanine« št. 3646. (m)

Stanovanja

ISČEJO:

Dvosobno stanovanje

iščem za drž. uradnika. Če je mogoče v Šiški ali za Bežigradom. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Uradnik« št. 3648. (c)

ODDAJO:

Trisobno stanovanje

sončno, visokopritlično, s kopalnico in vrtom, oddam s 1. aprilom. Hotimirova 14 (v bližini kino Šiška). (c)

Glasba

Gramofonske plošče

v veliki izbiri, radioaparati — najugodnejše dobite pri »Tehnik« Banja, Ljubljana, Miklošičeva cesta 20. (j)

V naši podružnici v Kranju

(pri vходу na novi most) lahko dobite vsa pojasnila glede inseratov. Podružnica sprejema tudi vsa naročila za časopise.

Pazite na kotle! „TEPALIN“

Made in U.S.A.

Edinstveno čisti in preprečuje kamen v vseh parnih kotlih, ne da bi jih bilo treba razdirati. — Preizkusila in priporočila Inspekcija za kotle ministrstva zgradb. — Zahtevajte prospekte od generalnega zastopnika HOBBY, A. R., Beograd, Uskočka 5, Telefon 23-013

Razpis

Občina Rogaška Slatina, srez Šmarje pri Jelšah, razpisuje pogodbeno mesto

pisarniškega pomočnika (-ce)

Šolska izobrazba: popolna srednja ali njej enaka strokovna šola ali dvorazredna trgovska šola (z najmanj prav dobrim uspehom) z znanjem strojepisja in stenografije ter da obvlada poleg državnega jezika še en tuji jezik (francoščino ali nemščino) srednje dobro. Začetna plača 900 din in priložna stanovanje (1 soba). — Pravilno kolkovanje, lastnorčno spisanje pranje, opremljene z listinami po čl. 7. in 8. (z izjemo t. 1. in 7. za prošilke) uredbe o obč. uslužbencih, naj se vlože v 15 dneh po objavi tega razpisa v »Slovenem listu« oziroma v »Slovencu« pri tej občini.

Občina Rogaška Slatina, dne 7. marca 1939.

OGLASI

v najbolj razširjenem dnevniku imajo največji uspeh!

Zato oglašujte v „SLOVENCU“!

letala osme eskadrile in ubil narednika Thomkina... Število njegovih žrtev dosega že sto osemnajst. Tako ne sme iti naprej...

»Oprostite, da vas prekinem, mister Bruce,« je dejal glavni nadzornik. »Zdi se mi, da ste pozabili na eno žrtev. Sto devetnajst jih je, kaj ne, od štirih zjutraj...«

»Res je, pozabil sem na Purka. Toda... glej... Monar, ali res mislite, da je Devil Path Purkov morilec?«

»O tem ne dvomim, mister Bruce, Purke je hotel spoznati razbojnika, kajne? Devil Path ga je poznal...«

»Toda kako? Po kom? Malo ljudi je vedelo, da Purke...«

»Malo ljudi, da, mister Bruce. Toda med temi je bil tudi Devil Path, o tem sem prepričan...«

»Kaj pravite? Vi torej verjamete...«

»Da, mister Bruce, zelo obzrljem, da sem prepozno prišel v bolnišnico, le dve minuti prej in sedaj bi poznal Purkovo skrivnost...«

»Res je, Monar, pa tudi jaz sem prišel prepozno. Komaj dve minuti prej...«

»Boljše bo, da ne mislimo na to, mister Bruce...«

»Oh! saj ne bomo vedno tako nesrečni. Monar. Ne smemo biti tako potrpi zaradi te nepravilne. Prepričan sem, da bomo to končali zmagoslavno. Sicer vas pa dobro poznam. Zaupam vam, vem...«

»Hvala, mister Bruce,« je mirno odgovoril nadzornik.

»Imate v glavi že nov načrt, Monar?« je vprašal še sodnik.

»Obzrljem,« je odvrnil policaj. »Nimam nobenega...«

»Nimate... naravno, prav dobro vas razumem... da... Ta zadeva je zelo zamotana... Toda... hočete priti danes k meni? Obedovala bova skupno kot po navadi in lahko se bova kaj pomenila... Telefoniral bom tudi Farringtonu, vašemu načelniku...«

»Da brez dvoma... Zelo ste prijazni...«

Nadzornikov glas je kazal resnično skrb.

»Farrington,« je povzel sodnik »je dober svetovalec. Imam neko misel, ki jo hočem vama povedati: Oh, to je le moje osebno mnenje, Monar. No, boste v eni uri tu, kajne?«

In sodnik je prekinil govor, ne da bi počakal Monarovega odgovora.

Gerald Farrington, dober svetovalec? Cisto gotovo! Tega tudi glavni nadzornik nikakor ni zanikal. To je popolnoma očitno. Monar je cenil svojega načelnika. Vrhovni načelnik je pa tudi čutil veliko simpatijo do svojega prvega pribočnika. Navadno mu je prepustil o vsem odločati, kakor je hotel in se zadovoljil, čeprav ni razumel nadzornikov taktike, le s pripombo: »Vi ste zvit dečko, Monar, nekoliko raztresen in vašim zamislim ne manjka izvirnosti, vem, da vam lahko zaupam, to zadostuje...«

»Danes bomo skupno zajtrkovali pri Mr. Bruce,« mu je dejal vrhovni načelnik.

Oh! Da... je zagodrnjal Monar, ne da bi bil le količkaj za to navdušen... »Zajtrkovali bomo skupaj pri sodniku... kakor po navadi! Gotovo bo zelo zanimivo, kajne? Ta Mr. Bruce, je dober svetovalec!«

»Kaj hočete reči? je vprašal Farrington in namršil obrvi.

»Oh, da je Devil Path zelo odvisen od tega imenitnega zajtrka, kajti vsi trije skupaj — kakor po navadi — bomo iznašli nov načrt za lov, sijajen načrt! Mr. Bruce bo govoril ves čas med zajtrkom. Pokazal se bo duhovitega. Niti jaz, niti vi ne bova prišla do besede. V spoštljivem molčanju boma poslušala. Mr. Bruce nama bo razkril svojo tedensko domisljico in midva boma mogla vljudno izjaviti, da naju je kar očarala. Potem... se bova trudila osem dni, da izvršiva sodnikovo domisljico. Prihodnjo soboto nama bo ta prišla še večji neuspeh... In v nedeljo naju bo Mr. Bruce povabil na zajtrk kakor po navadi le zato, da nama razloži kakšno teorijo!«